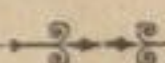

NAUKA
„VOLAPÜK'A“
w 12-stu lekcjach

przez

CZESŁAWA CZYŃSKIEGO

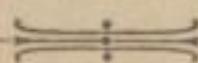
naucz. języka franc. w c. k. szkołach średnich.

CZEŚĆ I.
GRAMMATYKA.
15 cent.

(WYDANIE DRUGIE, PRZEJRZANE STARANNIE).

Cena całego dziełka 60 cent.

KRAKÓW

NAKŁADEM AUTORA. — DRUKIEM W. KORNECKIEGO.

1888.

Skład główny w księgarni S. A. Krzyżanowskiego w Krakowie, w Warszawie
u Gebethnera i Wolffa, w Poznaniu u Leitgebera i Ski.

~~~~~  
✠ ✠ PRZEDRUK WZBRONIONY. ✠ ✠  
~~~~~

PRZEDMOWA DO PIERWSZEGO WYDANIA.

Ks. proboszcz i wynalazca Volapüku, Jan Marcin Schleyer zamieszkały w Konstancyi — powodowany, jak twierdzi, miłością bliźniego — pragnie złączyć wszystkie ludy w jedną rodzinę kosmopolityczną, a pierwszym impulsem ma być mowa, któraby służyła jako główny motor tej olbrzymiej myśli.

Wiele słyszałem — już od lat kilku, o Volapüku — śledziłem z natężoną uwagą jej postępy — widziałem przeszkody i niechęci na które natrafiała i przyznać muszę, że ciekawością zdjęty, wziąłem dziełko traktujące o Volapüku, wczytywałem się i nabyłem przekonania, że przydatną ona być może dla kupców, przemysłowców i podróżujących — bankierów i w ogóle wszystkich, którzy pragnąc zawiązywać stosunki z zagranicznymi firmami, nie posiadają znajomości obcych języków, których nabycie sprawiałoby im trudności.

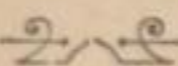
Przyznać atoli jestem zniewolony, że Volapük nie zastąpi mi mojej polskiej mowy, ani francuskiej pełnej harmonii i wykwińności, ani nawet niemieckiej. *)

Nagabywany atoli przez znajomych, pragnąłem im dać odpowiedź przekonując ich o łatwości tego języka jak również o nabyciu biegłości po kilku miesięcznej pracy.

Czy moja drobniutka broszurka cieszyć się będzie powodzeniem — wątpię — jest to rzecz zbyt nowa, a nowotarstwo nie popłaca, to też nie jestem propagatorem Volapüku tylko z amatorstwa jak każdy lingwista, pragnę się podzielić nowościami w dziale literatury nowoczesnej.

*) Patrz: O Volapüku (Wykład miany w sali posiedzeń rady miejskiej w Krakowie.

Dodałem do Volapüku słowniczek polsko-volapük-francuski, aby adepti mogli odrazu znaleźć różnicę między językami i wzbogacić umysł zapasem słów. Skorzystałem do mej pracy z podręczników wynalazcy Jana Marcina Schleye'ra, Dr. M. Obhlidal'a, Bernhaupt'a, z czasopisma Weltspracheblatt, Wörterbuch (grosseres der Weltsprache), prof. Kerckhoffa i innych.

PRZEDMOWA DO DRUGIEGO WYDANIA.

Zaledwie miesiąc upłynął — a pierwsze wydanie zostało wyczerpane; świadczy to o powszechnem zajęciu jakie budzi we wszystkich sferach inteligentnych *ten nowy międzynarodowy język handlowy i komunikacyjny*.

W drugim wydaniu grammatyczki, wprowadziłem niektóre zmiany — które ułatwiają jeszcze bardziej nabycie tak już prostego języka.

Wkrótce opuści prasę kurs kompletny Volapüka, składający się z 4 części: Gramatyka, Leksykologja, Ćwiczenia praktyczne, Słownik zawierający około 3500 słów pierwiastkowych.

CZESŁAW CZYŃSKI.

Kraków-Podgórze, 25 listopada 1887.

Lekcja I.

§. 1. Alfabet Volapük'a składa się z 27 liter: a, e, i, o, u, ä, ö, ü, ; b, p, d, t, v, f, h¹⁾, y, g, k, l, r, m, n, s, j, c, x, z.

§. 2. Wymowa jest taka sama jak w polskim języku z wyjątkiem:

§. 3. ä = e [ö = e (przeciągłe)] [ü = franc. u (mur)] [v = w]
y = j [j = sz] [c = cz] [z = c].

Przykłady.

vol	=	wol. świat
vom	=	wom, kobieta
vat	=	wat, woda
yel	=	jel rok
yag	=	jag polowanie
yub	=	jub okrzyk, radość
jad	=	szad cień
jap	=	szap ostrość, wysypka
jön	=	szen piękność
cal	=	czal powołanie
cel	=	czel wiśnia
cil	=	czil dziecko.
zül	=	cül, dziewięć
zen	=	cen, popiół
zemet	=	cemet, centymetr.

§. 4. W Volapük **wszystkie** litery się wymawiają i czytają. Każda głoska posiada tylko jeden znak a każdy znak jedną głoskę. Akcent należy położyć na ostatniej zgłosce słowa: np. **menad** ludzkość, **solatilinkip**, **tandeciarz**. W Volapüku używa się

¹⁾ Ks. Schleyer oznacza przydechowe h — ja zaś zaprowadzam literę h, w ślad za prof. Kerekhoffem.

łacińskiego pisma. Wszystkie słowa z wyjątkiem imion własnych lub gdy są na początku zdania, piszą się małemi literami. Wszyscy uczący się muszą przestrzegać ściśle prawideł, aby uniknąć nieporozumień. Volapük nie ma **rodzajników** (Article) ani trzech rodzajów. Gdzie jednak naturalny rodzaj ma być oznaczony, w takim razie rzeczownik sam przez się jest rodzaju męskiego, a urabia się z niego rodzaj żeński za dodaniem zgłoski **ji** albo **of**, a rodzaj nijaki za dodaniem **os**. Różnica między **ji** albo **of**, używane obydwie do urabiania rodzaju żeńskiego jest następująca — zgłoska **ji** oznacza najczęściej, że istota żeńska związkiem małżeńskim jest połączona:

tidel nauczyciel	ji -tidel żona naucz.
vobel robotnik	ji -vobel żona robot.
cadel urzędnik	ji -cadel żona urzęd.

§. 5. U zwierząt zaś oznacza zgłoska **ji** rodzaj żeński zwierząt samic.

stäg jelen	ji -stäg łania
dog pies	ji -dog suka
gok kogut	ji -gok kura

§. 6. Przyrostek **of** oznacza powołanie, zatrudnienie, urząd żeńskiej osoby.

of-tidel nauczycielka
of-cadel urzędniczka
of-vobel robotnica

obydwie zgłoski **ji** i **of** będą zawsze — oddzielone od rzeczownika.

Zgłoska **os** oznacza rzeczownik urobiony z przymiotnika.

gudik dobry	gudik os dobro
badik zły	badik os złe
jönik ładny	jönik os ładność

§. 7. Złożone rzeczowniki urabiają się za dodaniem drugiego przypadku (Genetiv) określnika przed rzeczownik pierwotny np. vol świat, pük mowa, volapük mowa światowa, lad serce, flen przyjaciel, ladaflen przyjaciel od serca.

To samo tyczy się rzeczowników złożonych z kilku słów np. vol świat, pük mowa, tidel nauczyciel, volapükatidel.

Imiona własne nie ulegają zmianie z wyjątkiem nazw państw: Francja Flent, Polska Polän i t. d.

Odmiana rzeczowników.

§. 8. W Volapüku znajdujemy dwie liczby: pojedynczą (singularis, mnogą (pluralis). L. mn. urabia się za dodaniem litery „s“ fat ojciec, fats ojcowie. Odmiana rzeczowników ma 4 przypadki formujące się za dodaniem końcówek a, e, i.

L. poj. (Singularis)

Nominativus:	fat ojciec	mot matka
Genitivus:	fata ojca	mota matki
Dativus:	fate ojcu	mote matce
Accusativus:	fati ojca	moti matkę

L. m. (pluralis)

§. 9. tworzy się za dodaniem s do liczby pojedynczej:

Nominativus:	fats ojcowie	mots matki
Genitivus:	fatas ojców	motas matek
Dativus:	fates ojcom	motes matkom
Accusativus:	fatis ojców	motis matek

Przy tytule albo przy nawoływaniu jak również w listach odpowiada litera ö położona przed główny rzeczownik, łacińskiemu vocativus. O mój panie! O söl obik! O najdroższy przyjacielu! O flen divikün!

Zgłoski il, lu, le i ne.

§. 10. Gdy rzeczownik ma być zdrobniały, dodaje się zgłoskę **il** po rzeczowniku — vom kobieta (femme), vomil kobietka (petite femme), lol róża (rose) lolil różyczka (petite rose).

§. 11. Jeżeli zaś mamy wyrazić umniejszenie lub pogorszenie osoby lub rzeczy, to urabiamy dodając przed rzeczowniki zgłoskę **lu**.

fel rola	lufel rola nieuprawna, odłogiem leżąca.
söl pan	jusöl fircyk.

§. 12. Przeciwnie zaś, chcąc stopniować rzeczownik (nadać mu większego znaczenia) dajemy przyrostek **le**.

masel majster	lemasel mistrz
söl pan	lesöl sułtan

§. 13. głoska **ne** oznacza zawsze coś przeciwnego.

flen przyjaciel **neflen** nieprzyjaciel.

läbad błogoślawieństwo neläbad przekleństwo

san zbawienie nesan potępienie

läb szczęście neläb nieszczęście

Zgłoski: **-ik, ön,-ei i -äl.**

§. 14. Przez dodanie powyższych zgłosek do rzeczownika albo do innej części mowy, otrzymujemy nową część mowy, n. p. dodana zgłoska **ik** do rzeczownika (substantiv) daje odpowiedni przymiotnik n. p.

1. söl pan, söl**ik** pański, yudel żyd
 tik myśl, tik**ik** myślący, yudel**ik** żydowski
 vom kobieta, vom**ik** kobiecy, blod brat
 fat ojciec, fat**ik** ojcowski, blod**ik** braterski.

§. 15. 2. za dodaniem zgłoski **ön** do rzeczownika otrzymuje się tryb bezokoliczny (Infinitivus).

söl pan söl**ön** panować beg prośba beg**ön** prosić,
 tik myśl tik**ön** myśleć fin koniec fin**ön** kończyć
 tidel nauczyciel tidel**ön** nauczać
 pük mowa pük**ön** mówić

§. 16. 3. za dodaniem zgłoski **el** cechuje się osobę:

söl pan söl**el** władca, mocarz jaf tworzenie jafel twórca
 tik myśl tik**el** myśliciel ted handel tedel handlarz
 pük mowa pük**el** mowca mit mięso mitel rzeźnik

§. 17. 4. za dodaniem **äl** otrzymujemy abstrakcyjne pojęcie.

söl pan söl**äl** duch panujący
 dib głębokość dib**äl** głębokość umysłu.

Przymiotnik (Adjectiv).

§. 18. Wspomnieliśmy już, że przez dodanie do rzeczownika zgłoski **ik** otrzymujemy odpowiedni mu przymiotnik — söl**ik**, tik**ik** itd., który następuje zawsze niezmienny po rzeczowniku n. p.

§. 19. fat gudik dobry ojciec söl tik**ik** pan myślący
 fata gudik dobrego ojca söla tik**ik** pana myślącego
 fate gudik dobremu ojcu söle tik**ik** panu myślącemu
 fati gudik dobrego ojca söli tik**ik** pana myślącego

§. 20. Stopniowanie przymiotnika urabia się przez dodanie zgłosek **um** do stopnia równego (positivus) wskutek czego otrzymujemy stopień wyższy (comparativus) a przez dodanie do stopnia (positivus) zgłoskę **ün** otrzymujemy najwyższy (superlativus) n. p.

1. (positivus) gudik dobry badik zły
2. (compar.) gudikum lepszy badikum gorszy
3. (superl.) gudikün najlepszy badikün najgorszy.

§. 21. Te same zgłoski **um** i **ün** mogą również służyć do stopniowania imiesłowów, przysłówków n. p.

spidöl	spieszący	flunöl	wpływający
spidöl um	b. spiesz.	flunöl um	b. wpływający
spidöl ün	n. b. spiesz.	flunöl ün	n. b. wpływający
söl	pan	tip	wierchołek, koniec, róg
söl um	większy pan	tip um	w. wierchołek
söl ün	n. w. pan	tip ün	naj. wierchołek.

§. 22. Ale są także przymiotniki urobione przez dodanie zgłoski **lik** albo **sik**:

boadik	drewniany	stonik	kamienny
boad lik	drewnisty	ston lik	kamienisty
boad sik	{ drewnisty sparciały	ston sik	kamienisty

Przysłówek (Adverbium).

§. 23. Jeżeli przysłówek umieszczony jest *bezpośrednio* za czasownikiem to stosuje się zupełnie jak przymiotnik, to znaczy że przybiera zgłoskę **ik** n. p.

blod stadom gud**ik** (Brat się dobrze miewa)
Eslipob bad**ik** (źle spałem).

§. 24. Jeżeli zaś przysłówek jest bez czasownika lub potrzebuje wyrazistości, w takim razie otrzymuje on do swojej końcówki **ik** literę **o**.

gudiko na dobry sposób, gut, (bene)
badiko na zły sposób
gudiküno na najlepszy sposób

§. 25. Przy przysłówkach czasu i miejsca, które na pytanie: Jak długo? jak daleko? jak wysoko i t. d. odpowiadają, umieszcza się tylko rzeczownik w 4 przypadku n. p. **deli** bal, cały dzień: minutis lul o pięć minut daleko.

§. 26. Jeżeli zaś nie zachodzi obawa o uszkodzenie jasności wyrażenia i znaczenia w takim razie można użyć pierwszego przypadku, **noedlinob** kafi yel tel, nie piję od dwóch lat kawy.

Zaimek (Pronom).

§. 27. **Osobiste** zaimki są:

ob	ja	obs	my
ol	ty	ols	wy
om	on	oms	oni
of	ona	ofs	one
os	ono		

§. 28. Wspomnieć należy, że nieosobowe *niemieckie* **man** a francuskie **on** tłumaczy się przez **on**, a francuskie „vous“ przez **ons**. — **Odmiana zaimków** odbywa się tym samym trybem co i u rzeczowników.

§. 29. Dzierżawcze zaimki są urobione z osobistych zaimków zapomocą zakończenia przymiotnikowego **ik**.

ob =	obik mój	obsik nasz
ol =	olik twój	olsik wasz
om =	omik swój, jego	omsik ich
of =	ofik swój, jej	ofsik ich (żeński)

§. 30. Odmiana zaimków odbywa się według powszechnego prawidła za dodaniem **a, e, i, n, p**.

obik mój	obike memu
obika mego	obiki mego

§. 31. Zaimki dzierżawcze, będą również jak i przymiotniki po rzeczowniku umieszczone, a tylko stojące dla szczególniejszej dobitności przed rzeczownikiem, muszą się z nim zgadzać w liczbie i przypadku i nadmienić należy, że zamiast zaimku dzierżawczego kładzie się niekiedy tak zwany grecki Genitiv, to jest druga końcówka osobistego zaimka i to tylko dla lepszej efonii, celem uniknięcia powtarzającej się końcowej zgłoski **ik**.

zamiast	}	fat	olik	gudik	ojciec twój	dobry
lepiej		fat	ola	gudik		dtto
zamiast	}	dom	obsik	gletik	dom nasz	duży
lepiej		dom	abas	gletik		dtto
zamiast	}	blod	obik	badik	brat mój	zły
lepiej		blod	oba	badik		dtto

§. 32. Wskazujące zaimki są:

at	ten, ce (franc.)	öt	ten sam (le même)
et	ów, ce	eit	tamten
it	· sam, même	iet	ów sam
ot	ten sam	öt	właśnie ten
ut	ów (celui)	üt	właśnie ów
votik	inny	söm	właśnie taki
balimik	jeden (l'un)	balim	votim inny.
votimik	drugi (l'autre)		

§. 33. Wskazujące zaimki stoją po rzeczowniku i zastosowanie tychże odpowiada zupełnie zastosowaniu przymiotników.

§. 34. Pytające zaimki są:

Kim	kto	kios	które?	kiöp	gdzie?
kis	co?	kimik	co za jeden, jaki,	kiüp	kiedy?
kiom	który	lik	jak?	kikod	czemu?
of-kim	która	kiplad	gdzie?		
kif	kto (żeński)	kipladi	dokąd		
kiof	która („)	kibid	jak daleko? itd.		

§. 35. Względne zaimki są tylko: **kel** który, **ji-kel** (of-kel) która, **kelos** które (to co).

§. 36. Nieokreślne zaimki są:

Ek	ktoś	bos	coś, som taki
nek	nikt	nos	nie
alim	każdy	ans	kilka
sembal	jakiś	mödik	wiele
nonik	żaden	nemödik	mało
alik	każdy	mödumik	więcej itd.
valik	wszystko		

§. 37. Liczebniki (Numéralia).

bal	1	fol	4	vel	7
tel	2	lul	5	jöl	8
kil	3	mäl	6	zül	9

§. 38. Dziesiątki urabiają się z jednostek przez dodanie litery „s“ n. p.

bals	10	fols	40	vels	70
tels	20	luls	50	jöls	80
kils	30	mäls	60	züls	90

100 tum 1 milion balion
 1000 mil 1 miliard baliad
 1 bilion telion 1 trilion kilion.

§. 39. Złożone liczebniki główne, które z dziesiątek i jednostek się składają, spajają się przez spójnik **e** to znaczy **i** n. p.

11 balse e bal	115 tumbalse e lul
23 telse e kil	1863 mil jöl tum mä e sekil
45 fols e lul	1887 mil jöl tum jöl e sevel
68 mä e sejöl	825 jöl tum tel e setul

§. 40. Porządkowe liczebniki urabiają się z głównych za dodaniem „**id**“ n. p.: **balid** pierwszy **mälid** szósty **folid** czwarty **tel-sejölid** 28.

§. 41. Jasnym jest, że przy porządkowych złożonych jak 83-ci **jölsekilid** to końcówka „**id**“ daje się tylko do ostatniego liczebnika (le quatre-vingt troisième) tum **ebalselulid** 116-ty itd. (można też opuścić **e** między tum **e** bals).

§. 42. Jeżeli z porządkowych mamy urobić przysłowki w takim razie dodaje się do **id** jeszcze „**o**“ n. p.

balido po pierwsze
telido po drugie
jölido po ósme itd.

§. 43. Powtarzające się liczebniki urabiają się z głównych za dodaniem **na** n. p. **tumna** po setny raz, **balna** raz, **milna** po tysięczny, **telna** drugi raz, **lulsna** po 50 raz, **zülna** po dziewiąty raz.

§. 44. Mnożne liczebniki urabiają się również z głównych za dodaniem końcówki przymiotnikowej **lk** **balik** pojedynczy **tumik** po setny **folik** poczwórny.

§. 45. Gatunkowe liczby urabiają się z głównych za dodaniem „**nik**“:

balnik, jednaki	} w polskim nieużywane.
telsenik, dwudziestoraki	
milnik, tysięcoraki	

§. 46. Rozdzielne liczebniki otrzymują się za dodaniem **a** umieszczonego osobno np.

a tel po dwóch	a mäl po sześciu
a jöl po ośmiu	a kil po trzech.

§. 47. Z każdego rzeczownika możemy za dodaniem zgłoski **el** rzeczownik urobić np. balel pierwszy, kilel trzeci itd. Przez dodanie „**ön**“ urobiony czasownik np.

telön podwajać

folön poczwórnice działać itd.

§. 48. Oznaczenie czasu odbywa się albo za pomocą **glok** albo **düp** np. ósma godzina, jöl glok albo düp jölid, także düp jöl. Pół godziny mówi się düp lafik, kwadrans foldil düpa. $3\frac{1}{2}$ düp kilid e lafik. $6\frac{3}{4}$ düp mölid e foldis kil. Większa oznaczona część czasu wyprzedza mniejszą i dlatego też musimy zachować następujący porządek: Rok, miesiąc, dzień, godzina, minuta i sekunda. **Yel** rok, **mul** miesiąc, **del** dzień, **düp** godzina, **minut** minuta, **sekun** sekunda np.

§. 49. Wiedeń 20 listopada 1883 — będzie, Vin, balmil jöltum jölsekil novul telsid, albo Vin. 1883 novul 20id.

Lekcja II.

Czasownik (Verbum ¹⁾).

§. 50. Z każdego rzeczownika można urobić czasownik w formie bezokolicznej (Infinitivus) za dodaniem zgłoski **ön** np. löf miłość, löfön miłować, stim cześć, stimön cześć, klöd wiara klödön wierzyć, balibel balwierz, balibelön golić, itd. Osoby w czasach tworzą się przez dodanie odpowiedniego zaimka osobistego do źródłosłowu czasownika. — Pod „źródłosłowem“ rozumiemy każde słowo, które pozostaje po odjęciu od formy bezokolicznej zgłoski końcowej **ön** np. od dunön źródłosłów jest dun, czyn, od labön źródłosłów lab, miano.

§. 51. Tworzenie czasów w formie czynnej w trybie oznajmującym.

Czas terażniejszy (Prasens) urabia się gdy do źródłosłowu dodaje się końcówki zaimków osobistych np.

löfob ja kocham

löfobs my kochamy

löfol ty kochasz

löfols wy kochacie

¹⁾ Ponieważ łaciny używamy w szkołach, stosując ją do czasów, dlatego podaję nazwy łacińskie.

löfom on kocha	löfoms oni kochają
löfof ona kocha	lofofs one kochają
löfon kocha się (on aime)	

§. 52. Przy zaimkowych czasownikach dodaje się zgłoskę **ok** do zakończenia osoby albo wsuwa się **ok** między źródłosłów i zakończenie formy bezokolicznej np. gäl**ok**ön cieszyć się ztąd gäl**ok**ob cieszę się, albo gäl**obok**, sö**lok**ob, sö**lobok** opanuję się itd. Formowanie czasowników zaimkowych jak również i wszystkich czasów form odbywa się tym samym trybem.

§. 53. Czasowniki zwrotne (Verba relativa) przybierają zaimki np. löfobs obis, kochamy się (t. z. jeden drugiego) zaś löfobsok kochamy się sami (sam siebie).

§. 54. Czas wspólnie przeszły ¹⁾ (Imperfectum) tworzy się gdy się przed źródłosłów czasownika dopisze literę „ä“ z dodaniem odpowiednich osobom zaimków np. ä**löfob** kochałem, ä**löfobs** kochaliśmy.

§. 55. Również urabiają się pozostałe czasy i tak otrzymujemy *czas przeszły** (Perfectum) literę **e** np.

e löfol (kochałeś)	e löfoms oni kochali.
---------------------------	------------------------------

§. 56. *Czas zaprzeszły* ²⁾ (Plusquamperfectum) literę **i** np.
i**lofom** on kochałbył, i**löfofs** one kochałybyły.

§. 57. *Czas przyszły* ³⁾ (Futurum I.) literę **o** np. o**löfof** ona będzie kochała, o**löfobs** będziemy kochali.

§. 58. *Czas przyszły* ⁴⁾ (Futurum II. exactum) literę **u** n. p. u**löfel** (ty będziesz kochała) tu auras aimé, u**löfofs** (one będą kochały) sie werden geliebt haben.

A więc löfol kochasz,
 a**löfom** kochał,
 e**löfof** kochała,
 i**löfom** kochał był,
 o**löfon** będzie się kochało,
 u**löfobs** będziemy kochali.

Odpowiada naszym czasownikom częstotliwym.

¹⁾ Używam w opowiadaniach historycznych (Praesens historic):

²⁾ Używam w czynnościach zaprzeszłych, wykonanych przed innymi przeszłymi.

³⁾ W czynnościach w przeszłości odbyć się mających.

⁴⁾ W czynnościach w przyszłości przed innymi przyszłymi odbyć się mające.

Tworzenie formy biernej.

Litera **p** jest oznaką formy biernej.

§. 59. Czas *teraźniejszy* urobimy gdy się umieści przed źródłosłowem literę **p** do której dodaje się literę **a** (dla lepszego brzmienia) i dodaje się po źródłosłowie odpowiednią końcówkę. Inne zaś czasy tworzą się jak w czynnej formie, dodając tylko przed źródłosłów literę **p**.

palöfob jestem kochany	Praesens
pälöfob byłem kochany	Imperfectum
pelöfob byłem kochany	Perfectum
pilöfob byłembył kochany	Plusquamperfectum
polöfob będę kochany	Futurum I.
pulöfob będę kochany	Futurum II.

§. 60. W Volapüku nie ma posiłkowych czasowników, ponieważ, mieć **labön**, być **binön** i **vedön** stać się, są poczytywane jako zwykłe czasowniki.

Forma warunkowa.

Tworzy się za dodaniem do Imperfectum i Plusquamperfectum końcówki **öv**

Praesens: Äpenob-**öv**, napisałbym

Perfectum: Ipenob-**öv'** napisałbym był.

Forma łącząca (Conjunctivus.)

§. 61. Forma łącząca tworzy się przez dodanie zgłoski **la** którą się umieszcza po czasowniku przedzielając ją — np.

vedo- la że będziesz	penob- la żebym pisał
mekom- la że robi	ipenob- la żebym był pisał.

Forma długotrważąca (Aorist Durativ).

§. 62. Durativ jest oznaczeniem długotrważącej czynności, jest ona używaną w przysłowiach, sentencjach przytaczanych, które nie oznaczają trwania czasu, lub gdy jakąś zwyczajną powtarzającą się czynność wyrażają. Litera **i** która ciągle pomiędzy przyrostkiem i źródłosłowem znajduje się, jest cechą charakterystyczną tego

trybu. Jeżeli zaś w czasie teraźniejszym nie spostrzegamy zgłoski przyrostkowej a pojedynczo poprzedzone i także czas zaprzeszy (Plusquamperfectum) znamionuje np. **ilöfob**, w takim razie dodaje się jeszcze przed i literę **a**.

Pr. **ailöfob**, ja kocham ustawicznie, nieustannie

Imp. **äilöfob**, ja kochałem ustawicznie

Futur. **oifölob**, ja będę kochał „

F. ex. **uilöfob**, ja będę kochał „

§. 63. Również w formie biernej np.
pailöfol będziesz bezustannie kochany
päilöfom on był „ „
pailöfof ona będzie „ kochaną
pailöfobs my będziemy bezustannie kochani
wreszcie w **aigolob** zwykłem chodzić,
aijenos zwykło się dziać itd.

Forma pytająca (Interrogativus).

§. 64. Forma pytająca urabia się za dodaniem głoski **li**, i umieszcza się przed czasownikiem przedzielając **li** przez — np.

li-labob czy ja mam **li-penob** czy piszę?

li-mekom czy on robi **li-penobs** czy piszemy?

li-vedom czy on będzie **li-penofs** czy one piszą?

§. 65. Ale wyjątek można uczynić dla lepszego brzmienia w 1 osobie liczby pojedynczej, ażeby podwójnie tam znajdujące się **l** nie raziło ucha jak również w 3 osobach liczby mnogiej aby skupienia spółgłosek uniknąć, należy pisać zamiast **labol-li** lepiej **li-labol** (czy masz) zamiast **labons-li** lepiej **li-laboms** (czy mają).

§. 66. Jeżeli zaś forma pytająca schodzi się z formą łączącą w takim razie pamiętać należy że **li** stoi ustawicznie przed **la** np. **elogons-li-la** gdybyś pan mógł wiedzieć? **Jgesagols-li-la** gdybyście byli odpowiedzieli. Ale można także: **Li-la-elegons?** i **li-la-igesagols?**

Przeczenie.

§. 67. Forma przecząca czasownika urabia się za dodaniem przed czasownik **no** (nie) np. **no logob** (nie widzę) **no ämekols** nie robiliście nic, **no etötos**, nie grzmiało, **no löfol**, nie kochasz itd.

§. 68. To samo się tyczy czasowników w formie pytającej stojących np.

no li-segolob czy nie wychodzę
 no li-vunobs czy nie ranimy
 no li-mekoms czy nie robią.

Również gdy przeczenie w formie pytającej w trybie łączącym znajduje się np.

No pönob-li-la? żeby nie ukarał?

Forma rozkazująca (Imperativus).

§. 69. Forma rozkazująca tworzy się za dodaniem bezpośrednio do osoby cz. terażniejszego zgłoski **öd** np. penols piszecie penolsöd piszcie, begolsöd proście, forma bardziej rozkazująca tworzy się za dodaniem **öz** np. givolöz musisz dać, golonöz musi isć, löfomöz niech kocha itd.

Forma życząca (Optativus.)

§. 70. Forma ta urabia się dodając końcówkę **ös** np. lifomös Vedemös saunik, bodajby wyzdrowiał Yufolsös bodajście pomagali Polän lifomös! niech żyje Polska!

Tryb bezokoliczny (Infinitivus).

§. 71. Tryb bezokoliczny jak wiadomo, tworzy się za dodaniem do rzeczownika **ön**, np, yufön pomagać. Tryb bezokoliczny odpowiadający niemieckiej formie spójnikowej bezokolicznej **zu**, **um zu** helfen, urabia się za dodaniem **al**, al löfön (we francuzkim „de“ à).

Imiesłowy (Participia).

§. 72. Imiesłowy wszystkich czasów urabiają się dodaniem **öl** np. lilöl słuchający, elilöl słuchawszy, olilöl mający słuchać, löföl kochający, eliföl kochawszy, olöföl mający kochać itd.

Przyimek (Praepositio).

§. 73. A, przez, Al, do, Äl, ku,
 Dis, pod Du, podczas In, w,
 Ko, z, Nebü, przy Su, na,
 Ve, wzdłuż itd.

Spójniki (Conjunctio).

§. 74. Najgłówniejsze spójniki są:

ab , ale	dat , aby
ven , gdy	das , że
i (id p. samogł.) także	ibo , (ibö f. pyt. ponieważ) bi
büfo , nim	ga , przecie
jüs , do, aż	uf-ud , albo-albo
bi , że	sis , od
du , podczas, gdy	sod , lecz
yed , przecież	ä — ä (äd-äd) tak-jak
noe-soi nie tylko, lecz także	tos , wbrew, pomimo
do , chociaż	e (ed) i, a
u (p. uamog. ud) albo	ni-ni , ani-ani
bi , ponieważ	ifi , jeżeli, także
if , gdy	kludo , więc
äs , tak jak	plas , zamiast
	ka , niż (comp.)

Wykrzyknik (Interjectio.)

§. 75. Najbardziej używane są:

ag , niestety!	bafö , brawo!
suso , hejże!	ga , przeież, nareszcie!
ö , aj! jej	mofö , precz, fora, won!
stopö , stój!	lü , he (nawoływanie)
löpö ; na	is , tu
vu ku	spidö , spiesznie, prędko!
lifö , bywaj zdrów!	adyö , żegnaj do widzenia!
maj , majö , marsz!	sö , pst!
yu , gwałtu!	takedö , cicho!

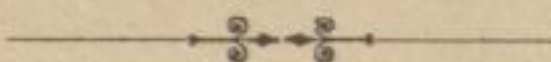
NAUKA
„VOLAPÜK'A“

w 12-stu lekcjach

przez

CZESŁAWA CZYŃSKIEGO

naucz. języka franc. w c. k. szkołach średnich w Krakowie.

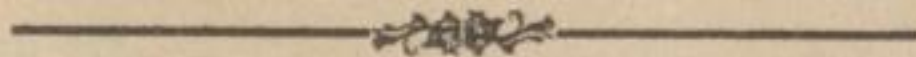

CZEŚĆ II.
ĆWICZENIA.

Cena 25 centów.

WYDANIE DRUGIE, PRZEJRZANE STARANNIE.

Cena całego dziełka 60 cent.

KRAKÓW

NAKŁADEM AUTORA. — DRUKIEM W. KORNECKIEGO.

1888.

Skład główny w księgarni S. A. Krzyżanowskiego w Krakowie, w Warszawie
u Gebethnera i Wolffa, w Poznaniu u Leitgebera i Ski.

ANNA
POLSKA

W 13-letniej

OBIEKTYWNA

~~~~~  
✦ ✦ PRZEDRUK WZBRONIONY. ✦ ✦  
~~~~~

WYDAWCA

WARSZAWA

W 1913 ROKU

WYDZIAŁ

Lekcyja III. Sugiv ¹⁾.

I. Pükayeg.

Wokabuły potrzebne do ćwiczeń (Vokabs al plägasams).

Praesens.		Praesens.	
Ja mam	labob	Ja jestem	binob
ty masz	labol	ty jesteś	binol
on ma	labom	on jest	binom
ona ma	labof	ona jest	binof
ono ma	labos	ono jest	binos
my mamy	labobs	my jesteśmy	binobs
wy macie	labols	wy jesteście	binols
oni mają	laboms	oni są	binoms
one mają	labofs	one są	binofs
ma się	labon	jest się	binon
Atrament	nig	naparstek	finedahät
Biórko	penädatab	nie	nos
Co?	kis?	nie	no
Cztery	fol	ołówek	stib
Czy?	li?	papier	pöp
Gdzie	kiplad	piec	fön
I	e (ed) p. samogł.	pióro	pen
Ile	limödik	rysik	gliv
Kałamarz	nigöm	scyzoryk	penaneif
kilka	an (ans, anik)	stół	tab
klasa	julacem	sześć	mäl
książka	buk	tablica	letab
linia	lienastum	tu	is
ławka	bam	w	in
mapa	kaed	zeszyt	pöpem
na	su	zadanie	sugiv

¹⁾ Patrz tegoż autora: Grammatyka Volapük'a. Wydanie II. Cena 15 ct.

Uczeń musi się słówek na pamięć wyuczyć, a potem dopiero próbować tłumaczenie.

1. Mam książkę. 2. Mamy pióra. 3. Czy masz linię. 4. Mam linię i scyzoryk. 5. W klasie jest: stół, krzesła, ławki, tablica, biórko i piec. 6. On ma zeszyty. 7. Mam papier i ołówek. 8. Czy pan ma ołówki? 9. Mam ołówek, rysik i pióro. 10. One mają atrament w kałamarzu. 11. Czy ona ma mapę? 12. Mam linię. 13. Czy macie naparstki? 14. Co pani (wy) ma tu? 15. Nic nie mam. 16. Masz książki i piór kilka. 17. Ile książek macie? 18. Mamy książek sześć i piór cztery. 19. Gdzie są książki? 20. Kilka jest (są) na stole i kilka jest (są) na biórku.

Tłumaczenie Lovepol.

1. Labob buki. 2. Labobs penis. 3. Li-labol lienastumi? 4. Labob lienastumi e penaneifi (4 przyp.) 5. In julacem binoms: tab, stuls, bams, letab, penädatab e fön. 6. Labom pöpemis. 7. Labob pöpi e stibi. 8. Li-labons stibis? 9. Labob stibi, glivi e peni. 10. Labofs nig in nigöm. 11. Li-labof kaedi? 12. Labob lienastumi. 13. Li-labols finedahätis? 14. Kisi labons is? 15. Nosi labob. 16. Labol bukis e penis an (anik). 17. Limödik bukis labols? 18. Labobs bukis mäl e penis fol. 19. Kiplad binoms buks? 20. Ans binoms su tab ed ans binoms su penädatab.

2. Pükayeg.

Bals	dziesięć	nig	atrament
buk	książka	neif	nóż
cem	pokój	no	nie
e, ed	i	pen	pióro
fön	piec	penaneif	scyzoryk
gliv	rysik	penädatab	biórko
in	w	penädapen	pióro do pisania
is	tu	pöp	papier
julacem	klasa	pöpem	zeszyt
kiplad	gdzie	si	tak
li	czy	stib	ołówek
lienastum	linia	stul	krzesło
limödik	ile	tab	stół
lul	pięć	tel	dwa
mäl	sześć	vel	siedm
mödik	wiele		

1. Labob buki e peni. 2. Labobs pöpemis mödik. 3. Li-labol stibi? 4. Si, labob glivi e stibis tel. 5. Li-labom neifi? 6. Labom neifi e penäneifi. 7. Is in cem no binom fön. 8. Li-labols föni. 9. In cem binoms tab, stuls mäl, penädatatab e fön. 10. Labobs pöpi e nigü. 11. Labom penädapenis bals. 12. Li-labol lienastumi? 13. Si, labob lienastumi. 14. Limödik pöpemis labof? 15. Labof pöpemis vel. 16. Kiplad binom buk? 17. Binoms in julacem. 18. No, binoms is in cem. 19. Tabis limödik labols in cem? 20. Labobs tabis lul.

Tłómaczenie Lovepol.

1. Mam książkę i pióro. 2. Mamy wiele zeszytów. 3. Czy masz ołówek? 4. Tak, mam rysik i dwa ołówki. 5. Czy ma nóż? 6. On ma nóż i scyzoryk. 7. Tu w pokoju nie ma pieca. 8. Czy macie piec? 9. W pokoju są (znajduje się) stół, krzesel sześ, biórko i piec. 10. Mamy papier i atrament. 11. On ma dziesięć piór. 12. Czy masz linię? 13. Tak jest, mam linię. 14. Ile ona ma zeszytów? 15. Ona ma siedm zeszytów. 16. Gdzie jest książka? 17. Książki (one) są w klasie. 18. Nie, one są tu w pokoju. 19. Ile stołów macie w pokoju? 20. Mamy pięć stołów.

Lekcja IV. Sugiv.

3. Pükayeg.

albo	u	książka szkolna	julabuk
ale	ab	ławka	bam
biórko	penädatatab	mój	obik
coś	bos	naparstek	finedahät
czy	li	nie	nos
dwa	tel	o!	o!
dwanaście	balsetel	ośm	jöl
dziesięć	bals	pan	söl
dziewięć	zül	papier	pöp
gdzie	kiplad	pokój	cem
igła	näganad	siedm	vel
ile	limödik	szkoła	jul
jedenaste	balsebal	szkolny	julik
krzesło	stul	tak jest	si

tablica	letab	zeszyt	pöpem
tam	us	wszystko	valik
trzy	kil	żadny	nonik
tu	is		

1. W szkole są dwa stoły i dziesięć ławek. 2. Tu nie ma atramentu. 3. Ile piór do pisania macie (Pan)? 4. Dwanaście. 5. Nie masz pan (wy) papieru? 6. Nie. 7. Ona ma napałek, ale nie ma igły. 8. Gdzie jest tablica? 9. Tablica jest tu. 10. Macie książek szkolnych jedenaście. 11. Dwie książki i siedm książek są (czynią) książek dziewięć. 12. W pokoju jest (są) ośm krzeseł i trzy stoły. 13. Nie mamy papieru. 14. Nie mają żadnych książek. 15. Czy masz co? 16. Nic nie mam. 17. Wszystkie zeszyty są w biórku, albo czy ich tam nie ma? 18. Tak jest, o mój panie, są tam. 19. Pan ma tablicę i ławkę. 20. Mój pan jest w klasie.

Lovepol.

1. In jul binoms tabs tel e bams bals. 2. Is no binom nig. 3. Limodik penädapenis labons? 4. Balsetel. 5. No li-labons pöpi? 6. No. 7. Labof finedahäti, ab no labof näganadi. 8. Kiplad binom letab? 9. Letab hinom is. 10. Labols julabukis balsebal. 11. Buks tel e buks vel binoms buks zül. 12. In cem binoms stuls jöl e tabs kil. 13. No labobs pöpi. 14. Laboms bukis nonik. 15. Li-labol bos? 16. Labob nosi. 17. Pöpems valik binoms in penädatab; u no binoms-li us? 18. Si, o söl obik, binoms us. 19. Söl labom letabi e bami. 20. Söl obik binom in julacem.

4. Pükayeg.

an	kilka	is	tu
badik	zły	jöl	ośm
balsetel	dwanaście	kaed	mapa
bam	ławka	kil	trzy
cem	pokój	kim	kto
e, ed	i	kiplad	gdzie
fol	cztery	kis	co
fön	piec	lik	jaki
gudik	dobry	limödik	ile?

lovepol	tłumaczenie	penaneif	scyzoryk
mödik	wiele	pop	papier
näganad	igła	pöpem	zeszyt
neif	nóż	stib	ołówek
nig	atrament	sugiv	zadanie, lekcyja
nigom	kałamarz	tel	dwa
nonik	żaden	us	tam
penädapen	pióro do pis.		

1. Li-labols pöpemis e bukis mödik? 2. Labobs pöpemis kil e bukis fol. 3. In nigöm no binom nig. (In nigöm binom nig nonik) 4. Kiplad binom nig? 5. No labom nig. 6. Li-labols näganadis an? 7. Si. 8. Limödik labols? 9. Labobs näganadis balsetel. 10. Penädapens limödik binoms is? 11. Is binoms penädapens jöl ed us binoms tels. 12. Kisi labols is? 13. Labobs kaedis zül? 14. Li-labobs bamis in cem? 15. No, labobs stulis e nonik bamis (bamis nonik) 16. Lik binom pöp? 17. Pöp pinom gudik. 18. Li-binom gudik? 19. No binom badik. 20. Kiplad nigöm binom? 21. Li-binom us? 22. No, söl obik, binom in penädatab.

Lovepol.

1. Czy macie wiele zeszytów i książek? 2. Mamy trzy zeszyty i cztery książki. 3. W kałamarzu nie ma atramentu. 4. Gdzie jest atrament. 5. Niema atramentu. 6. Czy macie kilka igieł? 7. Tak jest. 8. Ile masz igieł? 9. Mamy dwanaście igieł. 10. Ile piór do pisania jest (są) tutaj? 11. Tu jest (są) ośm piór do pisania i tam jest dwadzieścia. 12. Co macie tutaj? 13. Mamy dziewięć map. 14. Czy mamy ławki w pokoju? 15. Nie, mamy stoliki a (wcale) żadnych ławek. 16. Jaki jest papier? 17. Papier jest dobry. 18. Czy on jest dobry? 19. Nie jest zły. 20. Gdzie jest kałamarz? 21. Czy jest tam? 22. Nie, panie mój, on jest w biórku.

5. Pükayeg,

anik	kilka	bog	szafa
bäledik	stary	bok	pudełko
bäledikum	starszy	cil	dziecko
blod	brat	e	i

egelo	zawsze, ciągle	nog	jeszcze
famul	rodzina	nök	wuj
fat	ojciec	obik	mój
fatel	stryjeczny, dziadek	obsik	nasz
gletik	wielki	of-blod	zakonnica
gudlikün	b. dobry	of-pul	dziewczę
i	także	olsik	wasz
ji-blod	siostra	omik	jego
ji-fatel	stryjeczna babka	omsik	ich
ji-motel	cioteczna babka	onsik	ich
ji-nök	ciotka	ovedof	ona będzie
ji-son	córka	pal	rodzice
ka	jak (porówn.)	pul	chłopiec
kil	trzy	saunik	zdrów
mäl	sześć	son	syn
maladik	słaby	te	tylko
mot	matka	vemo	bardzo
motel	cioteczny dziadek	yunik	młody
neifil	nożyk	yunikum	młodszy

1. Blods omsik laboms bukis mödik in bog. 2. Fat olsik binom vemo bäledik, binom bäledikum ka mot olsik. 3. Nök obik binom egelo gudlik. 4. Ji-nök olsik li-binof saunik? 5. No, binof egelo maladik. 6. Fatel omik ovedom vemo bäledik. 7. No, o fat, binom nog saunik e gudlikün. 8. Labob blodis fol e ji-blodis kil. 9. Li-labons nog pali? 10. Si, labobs fati e moti. 11. Li-labol i blodis? 12. No, labob te ji-blodis. 13. Li-labons nog cilis? 14. Si, fatel obik, labob sonis kil, e ji-sonis bals. 15. Famul olsik binom vemo gletik. 16. Ji-blod omik ovedof of-blod. 17. Nök ofsik li-labom cilis an? 18. Si, labom soni e ji-sonis kil. 19. Motel e ji-motel binoms yunikum ka fatel e ji-fatel. 20. Pal olsik labom cilis mäl: pulis kil ed of-pulis kil. 21. Fatel et ji-fatel binoms vemo bäledik. 22. Fat e mot olsik li-binoms nog yunig? 23. Si, binoms nog vemo yunik. 24. Ji-blods obik labofs finedahätis, näganadis e neifili in bog, labofs i bokis anik. 25. Pal obsik binom gudlikün.

Lovepol.

1. Ich bracia mają dużo książek w szafie. 2. Ojciec wasz jest bardzo stary, on jest starszy jak matka wasza. 3. Mój wuj

jest zawsze dobry. 4. Czy wasza ciotka jest zdrowa? 5. Nie, jest ciągle chora. 6. Jego dziadek będzie bardzo stary. 7. Nie, ojeze, on jest jeszcze zdrów i bardzo dobry. 8. Mam czterech braci i trzy siostry. 9. Czy pan (wy) macie jeszcze rodziców? 10. Tak jest, mamy ojca i matkę. 11. Czy masz także braci? 12. Nie, mam tylko siostry. 13. Czy masz pan jeszcze dzieci? 14. Tak jest, mój stryjeczny dziadku, mam trzech synów i dziesięć córek. 15. Rodzina wasza jest bardzo wielka. 16. Siostra jego będzie zakonnicą. 17. Czy wuj jej ma kilkoro dzieci? 18. Tak jest, on ma syna i trzy córki. 19. Cioteczna babka i cioteczny dziadek są młodszy jak stryjeczny dziadek i stryjeczna babka. 20. Rodzice wasi mają sześcioro dzieci: trzech chłopców i trzy dziewczęta. 21. Stryjeczny dziadek i babka są bardzo starzy. 22. Ojciec i matka wasi, czy są jeszcze młodzi? 23. Tak jest, są jeszcze bardzo młodzi. 24. Moje siostry mają napastrki, igły i nożyk w szafie, mają także i kilka pudełek. 25. Rodzice nasi są bardzo dobrzy.

Lekcja V. Sugiv.

6. Pükayeg. Vokabs.

a	e	na	su
bardzo	vemo	nie	no
co	kis	nigdy	nevelo
gdzie	kiplad	ojczym	lufat
ile	limödik	ryba	fit
jego	omik	stary	bäledik
jeszcze	nog	stół	tab
już	ya	szklanka	glät
kościół	glüg	ten	at
macocha	lumot	tu	is
mapa	kaed	twój	olik
mały	smalik	wasz	olsik
młody	yunik	wuj	nök

1. Wasz kościół jest mały. 2. Ojczym wasz nie jest nigdy tu. 3. Wuj i ciotka twoi nie mają dzieci. 4. Ile braci ma twój ojciec. 5. Rodzice moi są bardzo dobrzy. 6. On ma dwóch braci

i jedną siostrę. 7. Czy twoi bracia i twoje siostry są także dobrzy? 8. Bracia jego są wujami moimi, a jego siostra jest moją ciotką. 9. Brat jego i siostra są jeszcze bardzo mali; są jeszcze bardzo młodzi. 10. Dziadek twój i jego ojciec są słabi. 11. Mój dziadek stryjeczny i moja stryjeczna babka nie są nigdy słabi. 12. Czy wuj wasz jest stary. 13. Nie, jest jeszcze młody i zdrowy. 14. Czy te dzieci mają ojczyma? 15. Nie, mają ojca i macochę. 16. Tu jest (są) sześć szklanek na stole a trzy noże na biurku. 17. Mam rybę. 18. Gdzie jest twoja siostra i twój młody brat? 19. Moja siostra jest w szkole, mój brat i matka są w kościele. 20. Mapy nasze są już bardzo stare. 21. Co tu masz? 22. Mam książkę.

Lovepol.

1. Glüg olsik binom smalik. 2. Lufat olsik no binom nevelo is. 3. Nök e ji-nök olik no laboms cilis. 4. Limödik blodis labom fat olik. 5. Pal obik binom vemo gudlik. 6. Labom blodis tel e ji-blodi bal. 7. Blods e ji-blods olik li-binoms i gudlik? 8. Blods omik binoms nöks obik e ji-blod omik binof ji-nök obik. 9. Blod e ji-blod omik binoms nog vemo smalik; binoms nog vemo yunik. 10. Fatel olik e fat omik binoms maladik. 11. Fatel e ji-fatel obik binoms nevelo maladik. 12. Nök olsik li-binom bäledik. 13. No, binom nog yunik e saunik. 14. Cils at li-laboms lufati? 15. No, laboms fati e lumoti. 16. Is binoms gläts mäl su tab, e neifs kil su penädatab. 17. Labob fiti. 18. Kiplad binof ji-blod olik e blod olik yunik. 19. Ji-blod obik binof in jul, blod obik e mot binoms in glüg. 20. Kaeds 'obsik binoms ya vemo bäledik. 21 Kisi labol is? 22. Labob buki.

7. Pükayeg ¹⁾.

balsefol	czternaście	fidön	jeść
bog	szafa	fidobs	jemy
domo	u siebie (chez fr.)	fidons	jecie (Pan)
egelo	zawsze	fit	ryba

¹⁾ Powtarzam wokabulary ażeby lepiej utkwily w pamięci.

flenikum	bardziej uprzejmy	lümot	teściowa
glät	szklanka	mödik	wiele
glüg	kościół	nevelo	nigdy
gudik	dobry	nog	jeszcze
ji-kösen	stryjenka	us	tam
ji-lublod	pasierbica	ofik	jej (żeńs. l. p.)
ka	jak (comp)	ola, olik	twoja
kis	co?	omsik	ich (męski)
kiplad	gdzie	pükayeg	zadanie
kösen	stryj	saunikum	zdrowszy
lublod	pasierb	sembal	jakikolwiek
lüfat	teśé	ya	już.

1. Glät ofik binom su bog 2. Ji-kösen binof domo e fidof fitis. 3. Kiplap binom lüfat olik? 4. Lüfat obik binom in glüg. 5. Ji-blod binof flenikum ka ji-lublod. 6. Kiplad binoms blods olsik? 7. No binoms domó. 8. Li-labol glätis sembal? 9. In bog binoms gläts mödik. 10. Kösen omsik binom egelo maladik. 11. Limödik gläts binoms su tab? 12. Is binoms balsefol. 13. Binom-li us? 14. Si, binom us. 15. Li-binol nevelo maladik. 16. Binob egelo saunik. 17. Lümot omsik labof ji-sonis balsetel e sonis mäl. 18. Ji-kösen binof saunik; binof saunikum ka ji-blod obik. 19. Kisi fidons? 20-Fidob fitis. 21. Labof lublodi e ji-lublodi. 22. Ji-nök ola li-binof saunik nog egelo maladik? 23. No, binof ya saunik. 24. Lümot ofik binof nog vemo yunik. 25. Ji-blod ofik binof flenikum ka blod e kösen ofik.

Lovepol.

1. Szklanka jej jest na szafie. 2. Stryjenka jest u siebie. i je ryby. 3. Gdzie jest twój teśé? 4. Mój teśé jest w kościele. 5. Siostra jest uprzejmiejsza jak pasierbica. 6. Gdzie są wasi bracia? 7. Nie są w domu (u siebie). 8. Czy masz jakiegokolwiek szklanki? 9. W szafie jest wiele szklanek. 10. Ich stryj jest zawsze chory. 11. Ile szklanek jest na stole? 12. Tu jest czternaście. 13. Czy jest tam? 14. Tak jest, on tam jest. 15. Czy nie jesteś nigdy chory. 16. Jestem zawsze zdrów. 17. Ich teściowa ma dwanaście córek i sześciu synów. 18. Stryjenka jest zdrowa, jest zdrowsza jak moja siostra. 19. Co pan (wy, vous) jesz (jecie).

20. Jem ryby. 21. Ona ma pasierba i pasierbicę. 22. Czy ciotka twoja jest zdrowa, albo, zawsze jeszcze chora? 23. Nie, jest już zdrowa. 24. Jej teściowa jest jeszcze bardzo młoda. 25. Siostra jej jest uprzejmiejsza jak jej brat i jej stryj.

Lekcja VI. Sugiv.

8. Pükayeg.

bardzo dobry	gudlikün	przy tem, we-	} nis
dobry	gudik	wnątrz, w tem	
dziewczyna	of-pul	siostrzenica	of-nef
igła	näganad	siostrzeniec	nef
jadasz (ty)	fidol	szwagier	boblod
jeden	bal	także	i, id
jakikolwiek	sembal	teść	lüfat
kto	kim	tu	is
mapa	kaed	tylko	te
naparstek	finedahät	uprzejmy	flenik
nigdy	nevelo	w domu	domo
pióro	pen	wiele	mödik
pióro do pis.	penädapen	wuj	nök

1. Kto jest w domu? 2. Ojciec tylko jest w domu. 3. Czy twój teść jest uprzejmy? 4. Mój teść i jego szwagier są bardzo uprzejmi. 5. Gdzie jest mój szwagier? 6. Nie jest w domu, (u siebie) tylko szwagrowa jest tu. 7. Czy siostra wasza ma jakiegokolwiek pudełko. 8. Tak jest, ona ma dwa pudełka a w nich (wewnątrz) ma naparstki i igły i jeden scyzoryk. 9. Czy wuj i ciotka są także tu w kościele? 10. Tak jest panie, oni są tu w kościele. 11. Teść jego jest bardzo stary, jest bardzo uprzejmy i bardzo dobry. 12. Czy ma ona także pióra do pisania? 13. Nie panie, mamy tylko książki. 14. Czy dziewczyna ma w domu dużo książek? 15. Dziewczyna ma tylko jedną książkę i jedno pióro. 16. Mój wuj jest zawsze zdrow. 17. Czy jesteś zawsze uprzejmy? 18. Czy jadacie także ryby? 19. Nie jadamy nigdy ryb. 20. Twoja siostrzenica jest jeszcze młoda. 21. Oni są bardzo dobrzy. 22. Siostrzeniec mój ma dużo dobrych map na szafie.

Lovepol.

1. Kim binom domo? 2. Te fat binom domo. 3. Lüfat olik li-binom flenik. 4. Lüfat obik e boblod omik binoms flenikün. 5. Kiplad binom boblod obik? No binom domo; te ji-boblod binof is. 7. Ji-blod olik li-labof boki sembal? 8. Si, labof bokis tel e nis labof finedahätis, näganadis e pena neifi bal. 9. Nök e ji-nök li-binoms id is in glüg? 10. Si, o söl obik, binoms is in glüg. 11. Lüfat omik binom vemo bäledik, binom flenikün e gudlikün. 12. Li-labof i penädapenis? 13. No, o söl obik labobs te bukis. 14. Of-pul li-labof domo bukis mödik? 15. Of-pul labof te buki bal e peni bal. 16. Nök obik binoma egelo saunik. 17. Li-binol egelo flenik? 18. Li-fidols i fitis? 19. Fidobs nevelo fitis. 20. Of-nef olik binof nog yunik. 21. Binoms gudlikün. 22. Nef obik labom kaedis mödik gudik su bog.

9. — 10. Pükayeg.

1. Mamy pióra. 2. Masz książki i kilka piór. 3. Co pani ma tu? 4. Nic nie mam! 5. Gdzie są książki? 6. Mamy wiele zeszytów. 7. On ma nóż i scyzoryk. 8. Mamy papier i atrament. 9. Ile on ma zeszytów? 10. Mamy pięć stołów. 11. Ona ma naparstek. 12. Tablica jest tu. 13. W pokoju jest ośm krzeseł i trzy stoły. 14. Wszystkie zeszyty są w biurku, albo, czy ich tam niema? 15. Czy macie wiele zeszytów i książek? 16. Gdzie jest atrament? 17. Mamy dziewięć map. 18. Czy on jest dobry? 19. Gdzie jest kałamarz? 20. Ich bracia mają dużo książek w szafie. 21. Mój wuj jest zawsze dobry. 22. Jego dziadek będzie bardzo stary. 23. Mam czterech braci i trzy siostry. 24. Czy masz także braci? 25. Czy wuj jej ma kilkoro dzieci? 26. Cioteczna babka i cioteczny dziadek są młodszy jak stryjeczny dziadek i stryjeczna babka. 27. Ojciec i matka wasi czy są jeszcze młodzi? 28. Rodzice nasi są bardzo dobrzy. 29. Wasz kościół jest mały. 30. Ile braci ma twój ojciec? 31. On ma dwóch braci i jedną siostrę. 32. Bracia jego są wujami moimi. 33. Czy wuj wasz jest stary? 34. Moja siostra jest w szkole, mój brat i matka są w kościele. 35. Mapy nasze są już bardzo stare. 36. Mam książkę. 37. Szklanka jest na szafie. 38. Gdzie są wasi bracia? 39. Czy mam jakiegokolwiek szklanki? 40. Ich stryj jest zawsze chory. 41. Ich teściowa ma

dwanaście córek i sześciu synów. 42. Co pan (wy) jesz? 43. Czy ciotka twoja jest zdrowa? 44. Kto jest w domu? 45. Gdzie jest mój szwagier? 46. Czy wuj i ciotka są także tu w kościele? 47. Teść jego jest bardzo stary, jest bardzo uprzejmy i bardzo dobry. 48. Czy dziewczyna ma w domu dużo książek? 49. Mój wuj jest zawsze zdrow. 50. Wasz szwagier jest bardzo zły.

Lekcja VII. Sugiv.

II. Pükayeg.

ale	ab	obraz	mag
chata	ludom	okno	litam
drzwi	yan	piec	fön
egzystować	sibinön	pokój	cem
głód	pötüt	pokoik	cemil
jajo	nög	pałac	ledom
jaki	kimik	pani	läd
jakikolwiek	sembal	piwnica	kav
iść	golön ¹⁾	przedmiot	yeg
jeszcze	nog	przynieść	blinön
komórka	lucem	rozmaity	difik
krzesło	stul	rzecz	din
kucharka	of-kukel	sala	säl
kucharz	kukel	ściana	völ
kuchnia	kuk	siedm	vel
łóżko	bed	sofa	söf
mały	smalik	stół	tab
moja, mój	oba, obik	ten	at
na	len	teraz	nu
najlepszy	gudikün	tylko	te
nie	no	tu	is
nieść	polön	wielki	gletik
obok	neb	zaraz	foviko
obraz	mag	zwierciadło	lok

¹⁾ Golob (idę) ägolob (szedłem) egolob (poszedłem) igolob (poszedłembył) ägolob-öv (poszedłbym) igolob-öv (poszedłbymbył) ogolob (pójdę) ugolob (pójdę) ugolob-la (że pójdę) li-golob? (czy idę) nogolob (nie idę) gololöd (idź) itd. (Patrz gramatykę wyd. II. str. 13. §. 50. i. d.)

1. Pójdę obok kuchni. 2. Gdzie jest kuchnia. 3. Kuchnia jest obok tego pokoju. 4. Ile pokoiów jest tu w ich domu. 5. Tu jest (są siedm wielkich pokoiów trzy małe pokoiki i cztery komórki). 6. W tym pokoju są dwa okna i dwoje drzwi. 7. W pokoju są: łóżka, stoły, krzesła, szafy, lustra, obrazy, sofa i piec, ale znajdują się jeszcze inne różne rzeczy w jakimkolwiek pokoju. 8. Ich dom jest bardzo wielki. 9. W tej chacie są tylko dwa pokoiki, stół, dwa obrazy na ścianie. 10. Czy kucharka jest teraz w kuchni. 11. Nie, moja pani, kucharka poszła do piwnicy ale zaraz przyjdzie i przyniesie jaj. 12. Jakie przedmioty są w pokoju. 13. W tym pokoju są lustra na ścianie, obrazy piękne, krzesła najlepsze i siedm małych łóżek. 14. Głód jest najlepszym kuchaczem. 15. W pałacach są sale, pokoje, pokoiki i komórki. 16. Na ścianach mamy zwierciadła i obrazy.

Lovepol.

1. Ogolöb neb kuk. 2. Kiplad binom kuk. 3. Kuk binom neb cem at. 4. Cems limödik binoms is in dom omsik. 5. Is binoms vel cems gletik e kil cems smalik e lucems fol. 6. In cem at binoms litams kil e vans tel. 7. In cem binoms; beds, tabs, stuls, bogs, loks, mags, söf e fön; ab sbinoms nog dins difik in cem sembal. 8. Dom omsik binom vemo gletik. 9. In ludom at binoms te cemils tel, tab. mags tel len völ. 10. Of-kukel li-binof nu in kuk. 11. No, o läd oba, of-kukel egolof in kav ab ugolof foviko e oblinof nögis. 12. Yegs kimiks binoms in cem. 13. In cem at binoms loks len völ, mags jönik, stuls gudikün e smalik beds vel. 14. Pötüt binom kukel gudikün. 15. In ledoms binoms säls, cems, cemils e lucems. 16. Len völs labobs lokis e magis.

12. Pükayeg.

ab	ale	lubim	krzew
äl	do (pour)	madik	dojrzały
alík	každy	model	jutro
at	ten	neb	obok
apod	jabłko	nog	jeszcze
apodabim	jabłoń	nis	przytem, tam
bim	drzewo	ola, olik	twój
bled	liśc	olsik, olas	wasz

blinön	przynieść	omik	jego
bünabim	grusza	ot	ten sam
cel	wiśnia	plömabim	śliwa
celabim	wiśnia (drzewo)	pomagad	sad
et	ten, ów	pomabim	drzewo owocowe
fluk	owoc	sab	piasek
gad	ogród	smaveg	droga, ścieżka
gadel	ogrodnik	svidik	słodki
gletik	wielki	tudelo	dzisiaj
glünik	zielony	us	tam
jönik	ładny	va	czy
ka	jak	valik	cały, razem wszystek
kel	który, jaki (zaimek)	vegön	jéchać
kugagad	ogród warzywny	vietik	biały
ledik	czzerwony	vobön	pracować
lejönik	powabny	vesdel	środa
levemo	niezwykle niezmiernie	yebapläd	trawnik
liko?	jak?	yelibik	żółty
löliko	zupełnie	züdik	kwaśny.

1. Pomabimis kimik labol in gad ola? 2. Labob apodabimis, bünabimis, celabimis e plömabimis. 3. Bims at laboms bledis lejönik. 4. Liko lejönik binoms fluks at! 5. Tudelo ogolobs in gadi, ovobobs us. 6. Model no obinob domo, ovegob ä! Vin e Krakow. 7. Neb dom obsik labobs gadi gletik e levemo jönik. 8. Li-labols pomagadi? 9. Si, o flen obik, labobs pomabimis mödik. 10. Liko lejönik binom apod at ledik! 11. Kipläd li-binom gadel olsik 12. In gad vobom gadel. 13. In gad flena omik binoms bims, lubims, yebaplads e smavegs jönik ko sab vietik, us binoms i pomabims anik e kukagadil. 14. Binoms fluks ot, kelis eblinom ves, del gadel obsik. 15. Gad olsik binom gletikum, ka obsik. 16. Cels at li-binoms madik? 17. Si, o söl obik, cels at binoms madik, binoms svidik; ab cels et no binoms gudik, binoms levemo züdik. 18. Bims valik at laboms nog bledis glünik; ab lubims et, binoms ya löliko yelibik. 19. Fluk et madik, binom lejönik e svidik e gudik. 20. Bled a^t binom vietik löliko.

Lovepol.

1. Jakie drzewa owocowe masz w swoim ogrodzie? 2. Mam jabłonie, grusze, wiśnie i śliwy. 3. Drzewa te mają powabne liście.

4. Jak powabne są te owoce. 5. Dzisiaj pójdziemy do ogrodu, będziemy także tam pracować. 6. Jutro nie będę w domu, pojedę do Wiednia i Krakowa. 7. Obok naszego domu mamy wielki i bardzo piękny ogród. 8. Czy macie sad? 9. Tak, mój przyjacielu, mamy wiele drzew owocowych. 10. Jak powabne jest to jabłko czerwone. 11. Gdzie jest wasz ogrodnik? 12. Ogródnik pracuje w ogrodzie. 13. W ogrodzie jego przyjaciela są drzewa, krzewy, trawniki i piękne ścieżki z białym piaskiem, tam są także niektóre drzewa owocowe i ogródek warzywny. 14. To są te same owoce, które nasz ogrodnik przyniósł we środę. 15. Ogród wasz jest większy jak nasz. 16. Czy te wiśnie są dojrzałe? 17. Tak, mój panie, te wiśnie są dojrzałe, są słodkie, ale tamte wiśnie nie są dobre, są nadzwyczajnie kwaśne. 18. Wszystkie te drzewa mają liście zielone; ale tamte krzewy są już całkiem żółte. 19. Każdy owoc dojrzały, jest powabny, słodki i dobry. 20. Ten liść jest zupełnie biały.

VII. Sugiv.

13. Pükayeg.

burmistrz	sifel	mieszkać	lödön
do	in, al	przytem	nis
dziś	tudelo	róża	lol
gniazdo	smabed	śliwka	plöm
iść	golön	teraz	nu
jaki	kimik	widzieć	logön
już	ya	wieś	pag
lilia	liäf	znajduje się	sibinon
miasto	zif	zielony	glünik

1. Gdzie mieszka brat pana? 2. Mieszkał w mieście, ale teraz mieszka w owej wsi. 3. Czy brat twój pojechał do Podgórze. 4. Tak jest, pojechał tam i będzie się widział z burmistrzem. 5. Pójdę do domu brata mojego. 6. Czy wiśnie te są dojrzałe? 7. Tak, one są dojrzałe, ale śliwki te nie są jeszcze dojrzałe, są jeszcze zielone. 8. Czy pan już widziałeś nasz sad? 9. Nie moja pani, ja tam jeszcze niebyłem. 10. Czyś pan ogrodnik? 11. Tak, mój przyjacielu, mam wielki ogród, wiele drzew owocowych, gruszek, jabłoni, śliw, róż i lilij. 12. Czy pan będzie dziś w domu

pracował. 13. Tak, mój panie, mam wiele roboty w piwnicy, w sadzie i w ogrodzie warzywnym. 14. Jakie przedmioty masz pan tutaj. 15. Mam małe zwierciadło, scyzoryk, trzy obrazy i wielki kapelusz. 16. Na tych drzewach znajduje się wiele gniazd.

Lovepol.

1. Kiplad lödom blod onsik? 2. Älödom in zif, ab nu lödom in pag et. 3. Blod olik evegom al Podgórze. 4. Si, o söl obik-evegom us, e ologokom ko sifel. 5. Oglob in dom bloda obik. 6. Cels at li-binoms madik? ¹⁾ 7. Si, binoms madik; ab plöms at no binoms nog madik, binoms nog glünik. 8. Li-elogons ya pomagadi obsik? 9. No, o läd oba, no äbinob nog us. 10. Li-binons gadel? 11. Si, o flen obik, labob gadi gletik, mödik flukabimis, būnabimis, apodabimis, plömabimis lolis i liliäfis. 12. Li-ovobons tudelo domo? 13. Si, o söl oba. labob vobi mödik in kav, in pomagad e in kukagad. 14. Yegis kimik labons is? 15. Labob loki smalik penaneifi magis kil e häti gletik. 16. Su bims at sibinon smabedis mödik.

14. Pükayeg.

bimil	krzew	nöt	orzech
dalön	pozwolić	nuf	dach
fidön	jeść	pag	wieś
golön	iść	tels	dwadzieścia
len	po, na	vedön	stać się
litam	okno	vilön	chcieć
lul	pięć	ya	już
noe, soi	nie tylko —	yan	drzwi
	ale także	yelibik	żółty

1. Dalolsöd obes tudelo golön in pag; us sibinon domils jönik mödik, e gadils. 2. Gololsöd in kuken ofidols midi e bodi. 3. Li-mödik litamis binom in säl at. 4. Labom litamis tels e yanis lul. 5. Gadel eblinom-li flolis ed apodis? 6. Si, äblinom noe flolis ed apodis, soi būnis e nötis. 7. Domils laboms völis vietik e nufis ledik. 8. Li-vilols fidön? 9. Si, o söl obik, vilob fidön? 10. Li-bi-

¹⁾ Prof. Kerckhoff, przeciwny jest stosowaniu się przymiotnika z rzeczownikiem.

noms mags mödik len völs? 11. Len völs binoms mags mödik e gletik; ab binoms i lubims glünik mödik e bimils e flols lejönik in säl. 12. Li-labol ya pötüti. 13. Bleds bimas at vedoms ya yelik. 14. Bims et laboms nog bledis glünik. 15. Smavegs in gad binoms ko sab vietik. 16. Blinolöd bili e vini se kav¹⁾.

Lovepol.

1. Pozwólcie nam dzisiaj iść na wieś, jest tam wiele pięknych domków i ogródków. 2. Idźcie do kuchni, będziecie jeść mięso i chleb. 3. Ile okien jest w tej sali? 4. Ta sala ma 20 okien i 5 drzwi. 5. Czy ogrodnik przyniósł kwiaty i jabłka? 6. Tak jest, on przyniósł nietylko kwiaty i jabłka, ale także gruszki i orzechy. 7. Domki mają białe ściany i czerwone dachy. 8. Czy chcecie jeść? 9. Tak panie, chcę jeść. 10. Czy wiele jest obrazów po ścianach. 11. Jest wiele wielkich obrazów na ścianach, ale jest także wiele zielonych krzewów i drzewek i powabnych kwiatów w sali. 12. Czy (masz już głód) jesteś głodny. 13. Liście tych drzew już żółkniją (stają się żółte). 14. Tamte drzewa mają jeszcze zielone liście. 15. Ścieżki w ogrodzie są z białego piasku. 16. Przynieś wina i piwa z piwnicy.

IX. Sugiv.

15. Pükayeg.

bardziej	pluo	dla	plo
barwa	köl	dostać	getön
chcieć	vilön	dziękować	danön
czasem	sotimo	fiołek	viol
czy?	u?	herbata	tied
czysty	klinlik	inny	votik
dać	givön	jak	äs (fr. tel que)
kawa	kaf	prosić	begön
kryształ	kristad	przyjemny	lesumik
kwiat	flol	przekładać, woleć	bizugön
kwiatowy ogród	flolagad	róża	lol

¹⁾ Obhlidal nieodróżnia ko, z (avec) se z (de), se, z (de, hors).

lilia	liäf	śniadanie	göled
lubić	löfön	studnia	fonad
mnie, mi	obe	świeży	flifik
mleko	milig	tak	so
mięso	mit	wam (panu, i)	onse
na	al (fr. à, en.)	woda	vat
napój	dlin	woń	smel
pić	dlinön	z	se (fr. dehors.)
piwo	bil		

1. Mleko jest najlepszym napojem. 2. Czy pan chce szklanę mleka, czy piwa? 3. Nie, dziękuję panu, wolę szklanę tej dobrej wody. 4. Czy masz pan wiele kwiatów w swoim ogrodzie kwiatowym. 5. Tak, jest panie, mam bardzo wiele kwiatów i mam róże, fiołki, lilie i wiele innych kwiatów. 6. Jaka jest barwa róży? 7. Niektóre róże są czerwone, niektóre białe są także i żółte. 8. Gdzie jest twój ogród kwiatowy? 9. Mój ogród kwiatowy jest obok sadu. 10. Róże, fiołki, lilie mają przyjemną woń, a niektóre kwiatki nie mają zapachu, ale powabną barwę. 11. Piwo dobre, jest zdrowe, mleko jest zdrowsze, ale woda jest najzdrowszym napojem. 12. Czy woda jest czysta? 13. Tak, jest tak czysta jak kryształ. 14. Wolę dobrą i zimną wodę bardziej, jak jakikolwiek inny napój. 15. Mleko nasze nie jest tak świeże jak woda. 16. Pijam zawsze mleko na śniadanie a ojciec mój pija kawę i herbatę. 17. Czasem dostajemy także herbaty i kawy. 18. Twoja woda jest czystsza jak z naszej studni. 19. Proszę pana, daj mi pan szklanę wody. 20. Nie pij pan wody, bo nie jest świeża, napij się pan wina.

16. Pükayeg.

al	przy, do	jöl	ośm
blinön	przynieść	jueg	cukier
bovil	filiżanka	kis	co
dil	kawałek	lä	przy, ku
düp	godzina	lafik	pół
ezendalafidön	(obiadować)	nu	zaraz
flad	flaszka	obe	mi
göledön	śniadać	ot	ten sam,

göled	śniadanie	pladön	postawić
golön	iść	is	do
jokolad	czokolada	vendelafid	wieczerza
jinön	zdawać się	vendelafidön	wieczerzać
kitim	kiedy	vo	doprawdy
		vöno	niegdyś

1. Lik binom vin? 2. Vo, binom vemo gudik. 3. Pladolöd vini se kav. 4. Kisi odlinons al vendelafid? 5. Odlinob bovili tieda. 6. Of-kukel äblinof glätis kil ed äpladof otis su tab et. 7. Vöno idlinom blod obik egelo miligi al göled e idlinom tiedi e jokoladi. 8. Oblinolöd fladi¹⁾ vina se kav, e oblinolöd obes glätis fol. 9. Blinolöd nu tabi e stulis fol in gad e pladolöd vini e glätis su tab. 10. Li-ezendelafidons? 11. Oezendelafidob. 12. Blod olik, no li-ädlinom tudelo jokoladi al göled. 13. No, o flen oba, ädlinom tiedi e modelo odlinom kafi. 14. Vin at, jinom obe binön tu züdik. 15. Givonsöd obe dili juga e dili miti. 16. Vin züdik binom badik; ab bil züdik binom nog badikum, binom badikün. 17. Kitim ovendelafidobs? 18. Döp jöl e lafik. 19. Ji-blod ola ädlinof i vöno miligi u li-no? 20. Si, dlinof i nog egelo miligi e binof saunikum, ka blod obik. 21. Li-egöledol tudelo? 22. Nog no.

17. Pükayeg.

Blinön przynieść, bos coś, dünel służący, fömad ser, getön otrzymać, if gdy, jeżeli, jü aż do, kanön moc, umieć, kimik jaki? kosömo zwykle, leül oliwa, löfik drogi, kochany, mägön móc, mi-legabod kromka chleba z masłem, mütön musieć, nulüdik pożywny, pötütik głodny, pep pieprz, sal sól, tedel kupiec, valadön czekać, vendel wieczór, vinig ocet, zendelo na południe, zib potrawa.

1. Blinolöd madik apods se kav e gololöd al gadel at e bli-nolöd lubimis e flukis. 2. Li-labols bodi domo? 3. No labobs bodi domo, ab labobs miligi. 4. Milig binom nulüdikum, ka vat. 5. Fidonsöd fomadi at; e bodi et, binoms gudik. 6. Su tab binoms sal, pep, leül e vinig, fluks, bil e vin. 7. Is binom glät bila, dlinolöd if mägol. 8. No mägob, löfob vini gudik plu, ka bil, kel binom in tedel. 9. Of-dünel eblinof-li ya zibis se kuk. 10. No, o mot löfik,

¹⁾ Wszystkie wyrazy oznaczające ilość, jakoś, miarę, itd. rządzą drugim przypadkiem.

of-dünel binof nog egelo in kuk, binof maladik. 11. Bizugob vati vine, e kafi milige. 12. Kisi aidlinons (Aorist)? 13. Aidlinob kösömo zendelo bosu vina e vendelo bili. 14. Of-dünel mütof blinön bodi, miligi, kafi e fladi vina. 15. O mot löfik! begob oli, givolöd obe milegabodi e bosu kafi, binob vemo pötütik. 16. Zibis kimik e dlinis kimik löfons? 17. Löfob zibis valik nulüdik e dlinis züdik. 18. O fat löfik, givolöd obe milegabodi e bosu fömada. 19. No kanol nu getön milegabodi; mütolöd valadön jü göled, gololöd al kukel ogivom ole bosu fömada.

Czas tim, doprawdy vo, go omi, je omis, mi obe, miłośnik flengletik, od, przez, fa, przekładać bizugön (préférer), tam us, z ko, inny volik, rzecz din, stracić pölüdön, zięba flin.

1. Gdzie są flaszki z piwem (bilafads). 2. Czy nie są w piwnicy? 3. Tak, mój panie, są w piwnicy i służący poszedł przynieść. 4. Od kogo pan otrzymał te powabne kwiaty, te czerwone róże, te powabne fiołki? 5. Przyjaciel mój mi je dał i chciał mi dać jeszcze dzisiaj inne rzeczy. 6. Czy pański przyjaiciel ma ogród kwiatowy i warzywny? 7. Tak, panie mój; mój przyjaiciel jest wielkim miłośnikiem kwiatów, ma wiele róż, lilij, fiołków, on je przyniesie jutro do miasta. 8. Nie pij pan tego wina, ono jest kwaśne jak ocet. 9. Zdaje mi się, że pan przekładasz wino nad piwo! 10. Tak jest, pijam w domu zwykle wino z wodą, dobre wino jest u Fuchsa w Krakowie. 11. Chodź pan zemną do piwnicy Hawelki, tam są bardzo dobre wina. 12. Nie mogę z panem iść, nie mam czasu. 13. Daj mi kawałek chleba z masłem, a dam ci orzecha. 14. Jesteś bardzo dobry. 15. Napij się tego piwa. 16. Doprawdy, ta flaszka piwa jest wyśmienita (legudik). 17. Czy słyszałeś ziębę? 18. Nie. 19. Nie wiele straciłeś.

18. Pükayeg.

Baran jip, byk lexol, ciągnąć zugön, ciężar bölad, dostarczać blünön, fałszywy dobik, gęś gan i t. d. e. l. (e lemānikos) jagnię liām, kaczka dök, kilka an, koń jeval, koza ji-golad, koziół golad, kot kat, krowa ji-xol (kun), łabędz svan, łowiec fanön, mysz mug, nam obes, nosić polön, od de, osioł cuk, owca ji-jip, owies zab, pług plaud, siano sigayeb, słowik galit, spotrzebować, zużytkować gebön, staw lulak, strzec jepön, świnia svin, szlachetny nobik,

trawa yeb, umieć kanön, wczoraj yesdel, wełna lain, wierny fledik, wasz, pański onsik, wół xol, zwierzę domowe domanim.

1. Wszystkie domowe zwierzęta są bardzo użyteczne. 2. Konie ciągną pług, krowy i kozy dają (dostarczają) nam mleka, byki i woły dają mięsa. 3. Jakie zwierzęta są domowe. 4. Zwierzętami domowymi są: konie, byki, woły, krowy, owce i barany, kozy i kozły, psy, jagnięta, świnie, koty itd. 5. Psy są wierne zwierzęta, ale koty są bardzo fałszywe, ja nie lubię kotów i nigdy nie będę miał w domu (u siebie). 6. Nasza kotka złowiła wczoraj dwie myszy i przyniosła do kucharza. 7. Co jedzą konie, krowy, barany i inne zwierzęta. 8. Jedzą trawę, owies i siano, a owce i barany jedzą także sól. 9. A pieprzu nie jedzą? 10. Nie, mój panie! 11. Czy rodzice wasi mają konie albo krowy? 12. Nie, mój panie, rodzice moi nie mają koni, ale mój wuj ma siwosza i karosza, ma także osła, kota, psa i świnie. 13. Czy kot wasz łąwi także myszy? 14. Nie może myszy łąwić, bo w naszym domu nie ma myszy, są tylko owce, gęsi, kozły. 15. W ogrodzie mojego przyjaciela jest staw wielki, a w nim (tam) jest wiele gęsi, kaczek i łabędzi. 16. Macie wy barany i owce? 17. Tak jest, od (z) baranów i owiec zużytkujemy wełnę, psy nasze strzegą domów, nasze koty nie łąwią myszy, a osioł nie nosi ciężarów. 18. Koń jest zwierzę szlachetne i pożyteczne.

19. Pükayeg.

Böd ptak, bödil ptaszek, bi ponieważ bo, bien pszczoła, bie-nadom ul, dämik szkodliwy, domagok domowy kogut, dutlik pracowity, eko patrz; fitanimaf ryba ssąca. fot las, foxaf lis, fum mrówka, gil orzeł, gilor kondor, ji-pejin gołębica, kanitabäd śpiewający ptak, ko ze, kömön przyjść, levemo nadzwyczajnie, ludog wilk, lupab gąsiennica, lül sowa, lapinanim drapieżne zwierzę, lapinaböd drapieżny ptak, logön widzieć, lufidön spożywać, zjeść, zeżreć, nelfan słoń, naval narwał, nimasgad zwierzyniec, nosön niszczyć, nudahon nosorożec, pab motyl, pejin gołąb, pup poczwarka, slipön spać, smabed gniazdo, snek wąż, sper wróbel, sök owad, sukem drużyna, kalwakata orszak, towarzystwo, stor bocian, sval jaskółka, teldik niektóry, vedön wylegać się, vum robak.

1. Böds nosoms sökis e vumis dämik. 2. Se lupabs vedoms pupis e se pups vadoms pabis jönik. 3. Lüls binoms lapinaböds

et lufidoms mugis e bödilis. 4. Kisi lufidoms liäms, döks jevals. 5. Liäm, döck, jeval, lufidoms yebi. 6. In gad at sibirinoms kanita-böds mödik, galitis e. l. 7. Su nuf doma obas binom smabed storas, böds pöfudik. 8. Blod olik labom-li pejini. 9. No, flen oba, no labom pejinis e ji-pejinis. 10. Eko, domagok kömom ko sukem omik! 11. Biens e fums binoms nims levemo dutlik, fanon vumis dämik. 12. In lulaks binoms fits jönik, in fots binoms foxafs ludogs e lapinanimis votik, kels geboms nimis votik. 13. Pal ölik li-logol ya nudahoni? 14. Si, o söl oba, elogoms nudahonis nelfanis, gletik, giloris e gilis votik in nimasgad gletik in Berlin, Päriss e Schönbrunn. 15. Svalls e spers binoms vemo pöfudik bi nosoms sökis mödik, lifoms in Yulop (Europa). 16. Motel obsa binom flengletik bienas; labom bienadomis tels in gad oma e labom mödik miela (miód). 17. Naval binom fit gletik e binom fitanimaf. 18. Efinob at sugiv, e ogolob slipön.

Lekcja X. Sugiv.

20. Pükayeg.

Chrzaszcz caf, drób bodem, gęś gan, kaczka döck, karosz bläjeval, kot kat, kura gok, krowa kun, móc mägön kanön, motyl pap, mrówka fum, mucha flitaf, owad sok, owca jip, pies dog pszczoła bien, siwosz viejeval, tym sposobem somo, zwierze ssące nimaf.

1. Czy siostra twoja miała także myszy w piwnicy? 2. Tak, stryju drogi, w naszej piwnicy jest (są) wiele dużych myszy. 3. Czy twoja ciotka miała wiele drobiu? 4. Tak jest, ma kury, kaczki i gęsi, ale będzie miała krowy i konie. 5. Które zwierzęta są zwierzętami ssąciami? 6. Koń, pies, kot, owca, krowa, świnia i t. d. są zwierzętami ssąciami. 7. Ile koni będzie miał twój brat? 8. Mój brat ma dwa siwosze i dwa karosze. 9. Czy nie macie kota? 10. Tak panie, mamy dwa koty; ale nie łowią myszy. 11. Czy macie także koty w piwnicy? 12. Nie, mamy je w pokoju, bo moja ciocia jest miłośniczką kotów i ma ich dwanaście i trzy pieski. 13. Tym sposobem nie mogą łowić myszy. 14. Tak jest, ale ciocia woli mieć myszy w domu jak koty w piwnicy lub na strychu. 15. Brawo ciociu! 16. Jakim zwierzęciem jest narwal? 17. Narwal jest rybą ssącą. 18. Które zwierzęta są owadami?

19. Chrzęszcze, molyte, muchy, mrówki i pszczoły są owadami.
 20. Drób zjada chrzęszcze, motyle, mrówki, a zwierzęta ssące
 będą jutro jadły siano i owies. 21. A które zwierzęta są ssące?
 22. Już ci mówiłem!

21. Pükayeg.

Bim drzewo, dämik szkodliwy, das że, flin zięba, galit sło-
 wik, huit ostryga, klödön wierzyć, kuvön wylęgać się, lapinabäd
 drapieżny ptak, laud skowronek, legön widzieć, omis je, stor bo-
 cian, tevaböd ptak wędrowny.

1. Li-logol speris su bim et? 2. Si, logob omis, logob i sto-
 ris e laudis jönik. 3. Spers li-binoms pöfödik? 4. Spers binoms
 pöfödik i fidoms cafis e sokis votik, kels binoms dömik. 5. Böd
 kimik binom lül? 6. Lül e gil binoms lapinaböds. 7. Flin libinom
 i lapinaböd? 8. No, flin, laud, galit binoms tevaböds. 9. Böds
 kimik li-binoms tevaböds. 10. Stors e svals binoms tevaböds. 11.
 Ji-gok, ji-dök binofs-li kanitaböds. 12. No, binofs lapinaböds, bi
 fidofs flolis se gada oba. 13. Li-elogols ya storis. 14. Si, labobs
 storasmabedi su nuf obsik. 15. Limödik spers binoms? 16. Klö-
 döb, das binoms balsekul. 17. Li-efidol ya huitis? 18. Si, efidob
 omis in Ostenda. 19. Ob, no kanob omis fidön! 20. Li-bizugol
 fitis huites? 21. Aifidob nonik fitis e huitis, al ofidob miti. 22.
 Böds kimik binoms lauds e galits? 23. Esagob ole das binoms
 lapinaböds!! 24. Lapinaböds? 25. No, kanitaböds e kuvoms in
 smabeds.

22. Pükayeg.

Ciało kop, część dil, dobrze beno gudiko, dotykanie sena-
 sien, gardziel gug, głowa kap, grzbiet bäk, język lineg, krtań
 gugap, ludzki menik, następnie fälo, nos nud, noga fut, oko log,
 odpowiedzieć gepükön, oto is, palec fined, palec u nogi finap,
 pierś blöt, podniebienie guk, ramię lam, różny difik, ręka nam,
 słuch lilasien, smak smekasien, szyja nökeb, to os, także i, ucho
 lil, usta mud, węch smelasien, wymienić nomonön, wzrok logasien,
 z ko, ząb tut, zaraz foviko, zmysł sienanogan.

1. Czy mi pan możesz pokazać różne części swego ciała?
 2. Tak, panie drogi, mogę to zrobić. 3. Pokaż mi Pan gdzie jest
 głowa? 4. Oto jest. 5. Dobrze! 6. Wymień mi Pan zmysły! 7.

Dobrze panie, ale daj mi Pan szklanę wina. 8. Proszę, oto jest, mów pan dalej (następnie) 9. Smak, powonienie, dotykane, słuch i wzrok. 10. A więc powiedz pan ile jest zmysłów? 11. Powiedziałem panu że jest ich ośm. 12) Ile? 13. Pięć. 14. Wymień mi pan inne części ciała. 15. Zaraz panie, oto są: Mam głowę i pan także. język, uszy, oczy, nos i usta, w ustach jest (są) język, zęby, których pan niema, i podniebienie, następnie mamy szyję, gardziel z krtanią, piersi, grzbiet, ramiona, ręce z palcami i nogi z palcami. 16. Doskonale! 17. Daj mi pan szklanę wina! 18. Już dałem panu wczoraj!! 19. Dziękuję!

23. Pükayeg.

Alik każdy, benüno wybornie, bigafined wielki palec, blonik brunatny, blönik blond, det prawa ręka, dub wskutek, finapaflegs zgięcia u palców u nóg, finedafleg zgięcie palców, fleg zgięcie, futafleg zgięcie u nogi, gedik siwy, golön chodzić, jonafined palec wskazujący, jotafleg zgięcia ramienia, kienafleg zg. kolana, köl barwa, lamafleg zg. łokcia, ledik czerwony, leunafleg zgięcie biodra, lilön słyszoć, linafined czwarty palec albo obrączkowy, logön widzieć, muflk ruchomy, namafleg zgięcie ręki, nolel uczony, nolön wiedzieć, näp kark, patiko szczególnie, plidiküno najłaskawiej, sagön wytłumaczyć mówić, senön czuć, smafined mały palec, sibirinön egzystować być, smelön wąchać, smekön smakować, tikäl umysł, veütikün najważniejszy, vobön pracować, zenodafined palec średni.

1. Sagonsöd obe plidiküno, kimiks flegs binoms veütikün?
2. Foviko, o söl löfik, otikob, nolöb ya, flegs veütikün binoms: lamafleg, namafleg, jotafleg, kienafleg, leunafleg, finedaflegs, näpaflegs e futafleg. 3. Benüno, o flen obik! 4. Köli kimik laboms hels olik. 5. Hels obik binoms blönik, olsiks binoms blonik, binoms i u blögik, u ledik; ab sotimo binoms i vietik u gedik a bizugob blögikis e blonikis.¹⁾ 6. Liko panemoms finedis deta omik? 7. Fineds lul nama obik panemoms; zenodafined, jonafined: bigafined, linafined e smafined u fined smalik. 8. Li-sibirinoms nog flegs votik. 9. Sibirinoms ab nog flegs in viraskölüm,²⁾ dub kels,

¹⁾ Przymiotniki zastępujące rzeczowniki są odmienne,

²⁾ Kość pacierzowa.

kap nökeb e bäk vedoms mufluk. 10. Ko kis li-smekols? 11. Ko¹⁾ guk e ko lineg smekobs miti, vini e. l., ko logs logobs jisölis jönik, ko nud smelobs flolis, ko lils lilobs volapüki, e ko kop votik, ab patiko ko fineds, senobs. 12. Ko nams vobobs e ko futs golobs. 13. No li-sibinoms mens, kels voboms ko tikäl? 14. Si, o volapüka tidel, ol e ob, binoms nolels. 15. Benüno, sibinon nog nolels!! 16. Oglob sukön nolelis in Vin, Kraków, Berlin, Lwów!

24. Pükayeg.

Czoło flom, czuć senön, dotknąć bemufön, do ä!, dla plo, go mi, gotować kukön, każdy alik, mędry vusedik, mi obe, myśl tik, nazywać panemön, odpowiadać gepükön, przedmiot yeg, przybyć kömön, przybytek dom, przybytek myśli tikas dom, robić vobön, słyszeć lilön, suchy neluimik, także i, wymienić nemön.

1. Jakie oczy ma twoja siostra? 2. Nie wiem, ale mi się zdaje że ma brunatne czy czarne albo zielone. 3. Ile zgięć ma każdy palec? 4. Każdy palec ma trzy zgięcia, ale wielki palec ma tylko dwa. 5. Czy słyszałeś kucharkę? 6. Słyszałem, ona jest w kuchni i zaraz tu przyjdzie. 7. Co robi kucharka w kuchni? 8. Gotuje dla mnie kawę na śniadanie a pani przyniesie suchego (czerstwego) chleba z masłem. 9. Jakie włosy ma twoja ciotka? 10. Młoda ciotusia ma śliczne czarne oczy i blond włosy. 11. Czy byłeś w ogrodzie i czy słyszałeś śliczny śpiew słowika? 12. Tak, słyszę go słyszałem i zawsze słyszeć będę! (Aoristem). 13. Dotknij się palcem tego przedmiotu, czy czujesz go? 14. Tak jest proszę cioci, czuję go, jest bardzo ładny. 15. Powiedz mi mądrą rzecz, a dostaniesz książkę. 16. Doskonale, czoło jest siedliskiem myśli, w mowie światowej Schleyera nazywa się przybytkiem myśli. 17. Widziałem się z moim stryjem i powiedziałem mu, że przyjdę do niego jutro. 18. Moja siostra kupi ogród i wymienię Panu (wam) kwiaty, które tam będą: fiołki, lilje, róże i inne powabne kwiatki.

25. Pükayeg.

Balib broda, blefo wkrótce, golön isć, jonön pekazywać, lemön kupić, nu teraz, ome mu, veitik następujący dalszy, plidik grzeczny, segön wyjść, so tak, tän potem, vilön woleć, chcieć.

¹⁾ W Volapüku mówimy z ustami, z uszami i t. d.

1. Fatel obik in Vin labom balibi vietik, binom nu in gad bloda obik. 2. Ologolöd nöki oba, labom balibi blonik e blod oba e labom balibi blägik. 3. Kisi fälo nog ovobol? 4. Ujonob nog sugivis oba fate löfik e kösene e tän ogolob in gadi ko jiblod oba. 5. Balibi kimik labom kösen ola?. 6. Kösen obik, blod olik, fatel omik no laboms nu balibis. 7. De kim labol bukis at jönik? 8. Labob omis de blod obik, kel ilemom nu lä bukatedan Krzyżanowski in Kraków e Gebethner e Wolff in Warszawa. 9. Kipladi golol nu? 10. Nu golob in jul e tän okömob al dom. 11. Binolöd so plidik e givolöd obe gläti vata. 12. No, li-vilol dlinön vini? 13. No viløb nonik ab binolöd so plidik e givolöd obe gläti bila. 14. Kisi äjonol tudelo fate? 15. Äjonob ome flukis, kelis gadel eblinom se gad. 16. Nemolöd obe dili veütikün kopa menik? 17. Kap binom dil veütikün kopa menik. 18. Sugivs veitik osegoms blefüm. 19. Binolöd so plidik e penölöd veito! 20. Beno!

26. Pükayeg.

1. Blod obik olabom balibi blögik e obinom pul jönik. 2. Dil at kopa nemon flom. 3. Lexol labom limis vemik. 4. Givolöd obe mödik juega, jokolada, boda. 5. Valadolöd,¹⁾ no ogetol bosu boda e miti, bi binol maladik, valadolöd, ofidol tän zendelafidi. 6. Danob olse, ogolob al kuk, e of-kukel ogivof obe valikosi! 7. Gololöd. 8. Ogolob! 9. Ugolol e omalädol. 10. Beno! 11. Of-pul labof in gad omik flolis mödik: labof lolis ledik, violis jönik, labof i flukis: apodis, bünis, celis, älabof i jevalis, ji-xolis, gokis dökis, elabof katis, goladis, ilabof gili, dogi e svini, olabof cuki jönik, fitis golüdik. 12. Logolöd, golof is. 13. Ag, jönikün. 14. Binof ji-pul. 15. Benemolöd bödemi, e ogetols bovili vina. 16. Beno! lexol. 17. Lexol? 18. No! 19. Gan, ji-gan, ji-gok jidök, foxaf. 20. Foxaf? 21. Foxaf binom animaf. 22. No nolol e no ogetol vina. 23. Eblinoms ole huitis, li-ofidol os. 24. Danob, no vilob huitis, bizugob fitis e bödis. 25. Modelo ovegob al Lwów e olemöb²⁾ lokis anik, penädapenis, plaudis, tabis, penaneifis el 24. Lümot oba no kanof bemufön ko nam e ko fineds, ebinof

¹⁾ valadön ezekaé.

²⁾ Wokabuly tu nie podane, znajdujå się w słowniku.

maladikum ka fatel obik, kel edeilom yesdel. 25. Spers logoms sneki e no viloms fidön zabi. 26. Zibis, kelis äfidob in ledom, äsmekoms obe vemo. 27. Cäfs zugoms böladis? 28. Cäfs? 29. Si, o flen oba, jevals e xols! 30. Äsagol, das cäfs zugoms böladis. 31. Kim esagom, das cäfs zugoms böladis et epöloom. 32. Kop mena fom(ok)om ko lims: kap, flom, nud, logs, mud cün, lils, nökeb, lams, blöt, dets fineds, götöp, futs e ko votik dilas kopa. 33. Jifatel oba evegof tudelo is, e eblinof obe votik yegas: frogis glünik, pöpemis e bukis Mickiewicza. 33. Beno! Jonolöd obe bukis at. 35. Odegivolob ole, ab no stenolod bukis, bo at bukis binoms kostik plo polänel.

27. Pükayeg.

Biegły flumälik, budzić zajęcie zachwycać legälön, cel zeil, disein, czekać waładön, dobroczynny benodik, Europa Yulop, gorący hitik, głupiec stupik, greka glikapük, klub klub, łacina latinapük, malarz pänel, niezawodnie lesi! obiecać mipükön, obawiać się filod(ok)ön, piernik mielakek, potrafić känön, powieściopisarz penädel, publiczny maniföfik, powodować się wodzić dugön, przebiegać precisnąć dugonön, sławny mäkabik, uszanować bestimön, tworzyć fomön, uczuć senön.

1. Kapelusze waszych braci są czarne, pokażcie mi jeden żółty. 2. Nie mogę panu pokazać, bo są w szafie. 3. Czy te kucury łowią myszy że są takie tłuste. 4. Nie panie, to siostra moja chowa je w łóżku, karmi mlekiem i mięsem. 5. Jaki kolor tych łabędzi? 6. Łabędzie te mają śliczny biały kolor, dzioby czerwone, są to zwierzęta bardzo ładne. 7. Czy łowisz pan ryby? 8. Łowiłem ryby, ale ojciec kazał mi łowić łacinę i grekę i przyrzekł mi kupić psa i klacz. 9. Gdzie obiadasz? 10. Zwykle w domu, ale pójdę dzisiaj z tobą do Rzewuskiego. 11. Czy lubisz pierniki? 12. O lubię i kupuję je u Czyńskiego w Jarosławiu. 13. Powiedz mi jak się nazywają nasi malarze. 14. Nasi najslawniejsi malarze są: Matejko, Siemiradzki, Brandt, Kossak, i wielu innych. 15. Powieściopisarze, Kraszewski, Sienkiewicz, Pług, Orzeszkowa, Bałucki itd. 16. Dziękuję ci, powiedz mi jeszcze o waszych sławnych mężach. 17. Bądź cierpliwy, obawiam się, że nie potrafisz przetłómaczyć rzeczy, które ci powiem, bo nie jesteś jeszcze biegłym w mowie światowej, zaczekaj do dal-

szych ćwiczeń. 18. Czy wiesz, że we wszystkich miastach Europy utworzyły się kluby miłośników tej mowy i że w Krakowie i w innych miastach formują się kluby. 19. Powiedz mi czy ta mowa się rozszerzy? 20. Niezawodnie! ponieważ budzi zajęcie. 21. Słyszałem że będzie wykład publiczny o tym języku. 22. Tak jest, mój drogi przyjacielu, będzie wykład jeden na cele dobroczynne. 23. Pójdiesz? 24. Bezwarunkowo, musimy pospieszyć powodując się celem. 25. Dotknąłem się tego członka i ucułem, że jest gorący. 26. Ile masz zmysłów? 27. Mam pięć zmysłów: wzrok, słuch, dotykanie, powonienie i smak. 28. Szanuję ludzi mądrych a nie lubię głupców. 29. Już jest południe, idę do domu obiadować a potem odpowiem na list mej siostry.

28. Powtórzenie.

1. Labob buki. 2. Labol lienastumi e penaneifis. 3. Labom pöpemi. 4. Li-labof kaedi? 5. Li-labofs finedahätis? 6. Li-labof stibi? 7. Labom neifi e penaneifis. 8. Labobs pöpi e nigi. 9. Limödik pöpemis labof? 10. Labobs tabis lul. 11. In julacem binoms tabs bals. 12. Labof finedahäti, ab no labof näganadi. 13. Buks tel e buks vel binoms buks zül. 14. In cem binoms stuls jöl e tabs kil. 15. Pöpems valiko binoms in penädatab, u no libinoms us? 16. Kiplad binom nig? 17. No labom nigi. 18. Limödik näganadis labols. 19. Labobs näganadis balsetel. 20. Lik binom pöp? 21. Pöp binom gudik. 22. Kiplad binom nigöm? 23. Li-binom us? 24. No, söl obik, binom in penädatab. 25. Fat olsik binom vemo bäledik. 27. Motel e ji-motel binoms yunikum ka fatel e ji-fatel. 28. Fatel e ji-fatel binoms vemo bäledik. 29. Jiblods obik labofs finedahätis, näganadis e neifili in bog; labofs i bokis anik. 30. Pal obsik binom gudlikün.

31. Ich bracia mają dużo książek w szafie. 32. Ojciec wasz jest bardzo stary, on jest starszy jak matka wasza. 33. Jego dziadek będzie bardzo stary. 34. Czy masz braci? 35. Nie, mam tylko dziadka i ośm ciotek. 36. Rodzina wasza jest bardzo wielka. 37. Rodzice wasi mają sześcioro dzieci: trzech synów i trzy córki. 38. Ojciec i matka wasi czy są jeszcze młodzi? 39. Wasz kościół jest mały. 40. Wuj i ciotka twoi nie mają dzieci, ale ty masz dwóch braci i jedną siostrę. 41. Matejko jest wielkim malarzem. 42. Bracia jego są wujami moimi. 43. Brat i jego siostra są je-

szcze bardzo mali. 44. Wystawa w Krakowie była duża. 45. Czy te dzieci mają ojczyma? 46. Gdzie są twoje mapy czy one są już bardzo stare? 47. Gdzie jest twój teść? 48. Mój teść jest teraz w kościele. 49. Czy masz pałac i konie? 50. Twój stryj czy jest bogaty? 51. Ile szklanek wina piłeś dzisiaj? 52. Moja teściowa ma sześć rudych córek i trzech słabowitych synków. 53. Winszuję takiej rodzinie. 54. Czy jadasz ryby? 55. Wolę kawałek mięsa. 56. Czy jesteś zupełnie zdrowy? 57. Kto jest w domu? 58. Gdzie jest twój szwagier? 59. Dziewczyna ta ma ładne pióra i piękną książkę. 60. Ile on ma zeszytów? 61. Gdzie jest tablica? 62. Czy macie wiele zeszytów i piór?

63. Kuk binom neb cem at. 64. In cem at binoms litams kil e yans tel. 65. In ludom at binoms te cemils tel, tab, mags tel len völ. 66. Pötüt binom kukel güdikün. 68. Len völs labobs lokis e magis. 68. Labob opodabimis, bünabimis, celabimis e plömabimis. 69. Neb dom obsik labobs gadi gletik e levemo jönik. 70. In gad flena omik binoms bims, lubims, vebaplads e sma-vegs jönik ko sab vietik, us binoms i pomabims anik e kuka-gad smalik. 71. Kiplad lödom blod onsik. 72. Blod olik evegom la Podgórze? 73. Li-elogons ya pomagadi obsik. 74. Yegi kimik labons is? 75. Golobsöd tudelo in pag; us binoms domilis jonik mödik e gadils. 76. Li-binoms mags mödik len völs? 77. Li-labols ya pötüti? 78. Blinolöd bili e vini se kav. 79. Lik binom vin? 80. Nu blinolöd tabi e stulis fol in gad e pladolöd vini e glätis su tab.

81. Gdzie są flaszki z piwem? 82. Mój nauczyciel wypił piwo a flaszki tobie zostawił. 83. Tak panie, przyjaciel mego nauczyciela jest wielkim miłośnikiem wina, ma wiele butelek w piwnicy idź pan tam, i przynieś kilka. 84. Nie mogę z panem iść, nie mam czasu, jestem zajęty. 85. Jesteś bardzo dobry, ale będziesz lepszym gdy zjesz to jabłko. 86. Lubię dobre owoce a jabłka najbardziej. 87. Zwierzęta domowe są wszystkie pożyteczne: wół, koń, osioł, krowa i drób: kaczki, kury, gęsi. 88. Czy siostra twoja miała myszy w piwnicy? 89. Nie, ale one są w księgarni i zjadają książki. 90. Dobra noc, dwunasta godzina, spać. 91. Dobranoc!!!¹⁾

¹⁾ Dalsze ćwiczenia wkrótce opuszczają prasę.

Albrecht,	Albreht.	Kroacja,	Koazän.
Alfons,	Alfon.	Lugdun,	Lion.
Anglja,	Nelij.	Litwa,	Lituän.
Artur,	Artur.	Manche (kanał),	Manjanad.
August,	Augustus.	Messjasz,	Mesial.
Austrja,	Löstakin.	Michał,	Mikael.
Azja,	Silop.	Moldawja,	Moldavän.
Dniepr,	Denyeper.	Moskwa,	Moskav.
Dniestr,	Denyester.	Neapol,	Neapolis.
Europa,	Yulop.	Nil,	Neil.
Filip,	Filip.	Norwegja,	Norweg.
Fryderyk,	Friderig.	Pankracy,	Pankrazius.
Galicja,	Gallzän.	Persja,	Persän.
Genewa,	Genef.	Polska,	Polän.
Genua,	Genov.	Poznań,	Posän.
Hanower,	Hanofän.	Praga,	Prag.
Henryk,	Heinrik.	Pyreneje,	Pürenäns.
Hieronim,	Hieronimus.	Rodan,	Rodan.
Hindustan,	Hindostän.	Rusin,	Rutenel.
Hipolyt,	Hipolüt.	Rzym,	Rom.
Hohenzollern,	Hoenzolän.	Saksonja,	Sax.
Holandja,	Nedän.	Szwecja,	Sved.
Innocenty,	Innozenz.	Wenecja,	Venezia.
Indje,	Nidän.	Wincenty,	Vinzenzius.
Kamczatka,	Kamjakän.	Włochy,	Täl.
Karyntja,	Kärän.	Wołyń,	Volünän.
Karol,	Karl.	Xawery.	Xaverius.

